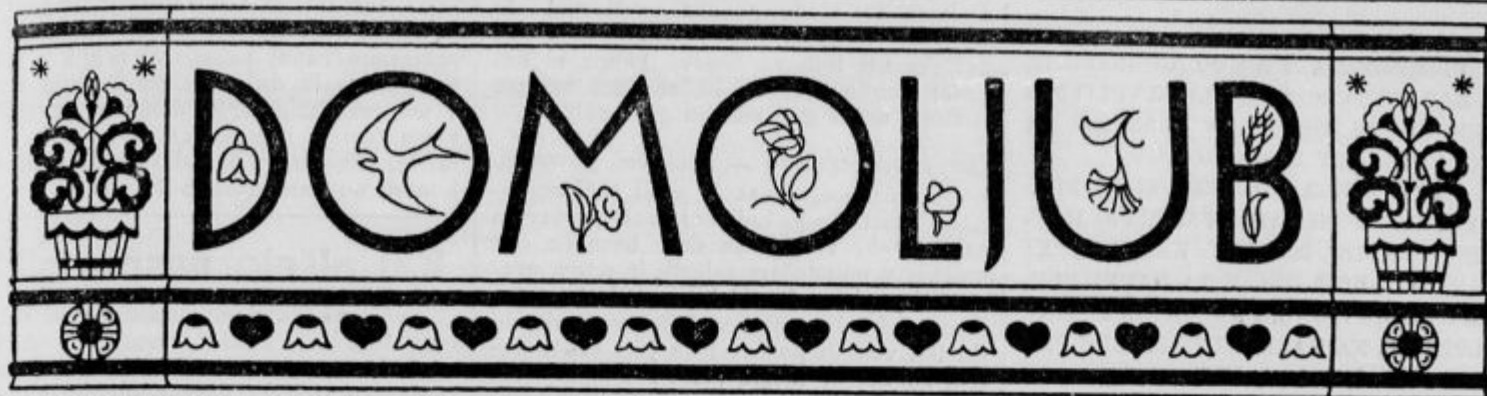

Glasilo Jugoslovanske kmetijske zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. — V inzeratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje preostor 10 Din. — Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo v redništvo „Domoljuba“, naročnina reklamacije in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica štev. 6.

Trgovcem, obrtnikom in industrijcem.

Prvikrat v naši državi gremo v volitve za naše najvišje gospodarsko in stanovsko predstavništvo. Dne 22. septembra bomo volili svoje zastopnike v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

32.000 stanovskih tovarišev bo ta dan odločilo, komu izroči vodstvo stanovskega gospodarskega parlamenta za Slovenijo.

Volimo v času gospodarske krize. Zadanja leta pomenijo dobesedni boj za obstanek. Ravno to trpljenje pa nas je naučilo ceniti skupnost, stanovsko zavest in spoštovanje do Zbornice, ki je naša zaščitnica, glasnica naših teženj in zahtev.

Slovenske obrtnike, trgovce in industrijce veže trdna stanovska vzajemnost. Celoten naš stan se je z vztrajnostjo in pogumom poprijel takoj po vojni velikega dela za gospodarsko obnovo Slovenije. Tedaj nam je vojna uničila velik del obrti, trgovine in industrije in nas postavila v isto nov položaj, ki je diktiral nove naloge in novo delo. Razmeroma hitro smo premagali te težave.

Trpko se spominjamo na najsrameotnejši začetek našega preganjanja, ko so naši zatiralci pod naslovom »protidraginjske akcije« uvedli zloglasno preganjanje mnogih naših najstarejših in najsolidnejših tovarišev in jih spravljali v ječo in v velike denarne kazni. To ni bila samo krivica, temveč tudi največja žalitev slovenskega pridobitnega stanu, ko se je hotelo stigmatizirati nas kot provzročitelje dragine in nas postaviti na sramotni oder.

Na to so nas zadeli udarci centralistične gospodarske politike, ki je grozila demontirati našo industrijo, uničiti obrt in zrniti trgovino. Celotni naš stan se je uprl temu razdiranju narodnega blagostanja.

Ta boj mora iti v strnjenih vrstah naprej. — Kriza je čimdalje hujša, enotna bramba vedno bolj potrebna. V tej borbi nas vodi gospodarski parlament Slovenije — naša Zbornica!

Zato hočemo, da predstavljajo Zbornico najboljši naši tovariši, brez ozira na politično pripadnost moške, ki bodo znali brati življenjske interese Slovenije kot gospodarske enote.

Storili smo vse za popolnoma složen nastop vseh volilcev v Zbornico, toda za-

stopniki sedanje centralistične gospodarske politike so žal to onemogočili.

Hočemo, da gospodarstvo Slovenije prosto in neovirano napreduje. Zato proč s škodljivimi poizkusi in preuranjenimi reformami, proč s pretiranim poseganjem oblastev v naše gospodarsko življenje, ki le moti gospodarsko konsolidacijo!

Smo iz naroda in nas ne boli manj kot vse druge stanove draginja, ki ji sledi plošno obubožanje. Zato hočemo uveljavljati načelo pocenitve produkcije, pocenitev potrebščin. Draginja danes ustvarja pretirani fiskalizem, napačna carinska politika, nezadostnost prometnih sredstev in neurejenost prometnih tarif.

Da posebej povdarimo samo najhujše: Krivično davčno obremenitev, ki zavzema že obeležje oddaje premoženja in nas vse uničuje; socialne dajatve, zlasti bolniško in nezgodno zavarovanje, ki ne služi več svojemu namenu, odkar so centralizirali upravo in prenesli naše bogate fonde iz dežele. Tu čaka Zbornico ogromno delo.

Sloves slovenskih pridobitnih slojev je sposobnost in poštenje. Korupcijo in nesolidnost, ki čisto uničuje sadove našega trdega dela, bo celoten stan odločno pobijal.

S tem hočemo utrditi naš dober sloves v inozemskih tržiščih. Kajti izvoz je predpogoj za obstoj naše obrti, trgovine in industrije. Za smotreno pospeševanje izvoza zahtevamo, da se omogoči Zbornici, da sodeluje pri sklepanju trgovskih, carinskih in tarifnih pogodb s tujimi državami. Konkurenčno zmožnost nam mora dati prava prometna politika. Neposredna zveza z morjem je življenjskega pomena za gospodarstvo v Sloveniji. Popolno borzo v Ljubljani zahtevamo ne le s stališča enakosti z drugimi pokrajinami, ampak tudi zato, ker je le ta eden temeljnih pogojev za dvig našega izvoza. Naše novo zastopstvo v Zbornici mora v to zastaviti vse sile.

Zavedamo se, da je Slovenija gospodarsko najnaprednejši del države. Ne zahtevamo zanjo predpravic, a ravnopravnost ji hočemo izvojevati. Enakost zahtevamo v davčni zakonodaji in praksi. Enakost pri dodelitvi kreditov Narodne banke in obrtnih kreditov. Enakost pri razdelje-

vanju državnih dobav, enakost v državni podpori za naše strokovno šolstvo.

Naša Zbornica mora povečati svoj vpliv na državno, trgovinsko in finančno politiko. V Gospodarskem svetu pripada njenim zastopnikom sodočilen vpliv. — Stremljenje za ustvaritev bodoče državne gospodarske zbornice za celo državo, ki bi v lastnem delokrogu kot ljudsko stanovsko zakonodajno telo odločala v gospodarski in socialni politiki, bo naša Zbornica vztrajno podpirala.

Tovariši! Za izvršitev teh splošno označenih velikih nalog, bomo izvolili iz svojih vrst svobodno in neodvisno vodstvo naše največje gospodarske institucije. Odklanjamo ukazovanje naj pride od koderkoli! —

Za volivne priprave smo osnovali: »Volivni odbor združenih stanovskih kandidatnih list trgovcev, obrtnikov in industrijcev v Sloveniji«, ki ima svojo pisarno v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8. Na njegov naslov pošiljajte vse nasvete, želje in vprašanja.

V složnem, neodvisnem nastopu imamo jamstvo, da izvolimo dobre predstavnike našega stanu, v tem je poročstvo naše zmage.

Za ta veliki namen smo se združili in vas prosimo, da se nam pridružite.

Naša zmaga mora biti manifestacija enotne gospodarske Slovenije; dokaz, da slovenski trgovci, obrtniki in industrijci v Sloveniji odklanjajo jerobstvo in hočejo prost in zdrav napredek slovenskega gospodarstva.

Zato na delo, zato k zmagi!

V Ljubljani, dne 11. avgusta 1926.

Iv. Jelačin ml., predsednik trgovske in obrtne zbornice, veletrgovci v Ljubljani, Iv. Ogrin, podpredsednik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani in še 59 drugih trgovcev, obrtnikov in industrijcev iz vseh strank razen iz Samostojno-demokratske stranke.

V vsako hišo Domoljuba!

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10

Zaupnikom!

PROSIMO, DA TAKOJ ODGOVORITE NA ZADNJO OKROŽNICO GLEDE VOLIVNIH IMENIKOV IN VOLITEV V ZBORNICO ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO.

ZA POTRDILO O ODMERJENI OZ. PLAČANI PRIDOBNI ZAHTEVAJTE PRI DAVČNIH URADIH DAVČNE KNJIZICE, KI STANEJO SAMO 2 DIN. V TA NAMEN SLUŽIJO LAHKO PLAČILNI NALOGI IN POŠTNE POLOŽNICE, NA KATERIH JE ZNESEK PRIDOBNINE TOČNO OZNAČEN.

O BENEM S POROČILI O VOLIVNEM IMENIKU POŠLJITE VSA POTRDILO, KI SO POTREBNA ZA REKLAMACIJE!

STORITE TO HITRO!

VOLIVNI ODBOR.

Vremenske nezgode.

To leto so zopet velike vremenske nezgode zadele široke pokrajine naše države. Najprvo so bile poplavljenе plovovite ravnine Banata. Nasipi, ki so varovali polja pred izstopom vode iz velikih rek Dunava, Save in Drave, so vsled pritiska vode odnehali in voda se je neovirano razlila po zasejanih poljih in napravila silno škodo. Velike poplave so bile tudi v Srbiji, Hrvatskem in ponovno tudi že po več krajih Slovenije. V mnogih krajih je obenem s temi nesrečami prišla tudi toča in ljudstvu napravila velikansko škodo. Tako je grozovita toča razsajala po občinah novomeškega okraja in pre mnogim posestnikom uničila večino ali pa vse pridelke. Proti toči in dostikrat tudi proti poplavam se ljudstvo ne more ubraniti. V takih slučajih velikih ljudskih nesreč je pa država dolžna, da priskoči oškodovancem na pomoč in jim vsaj v prvi sili pomaga. To je sveta dolžnost vlad vseh držav na svetu.

Vlada in vremenske nezgode.

Kako se pa pri nas godi? Dosedaj vladne pomoči še ni prav nič čutili. Par ministrov je odšlo v kraje, kjer so bile nesreče največje. Razdelili so en milijon dinarjev in s tem je bilo zaenkrat vse storjeno. In kaj naj to pomaga, če pomislimo, da je škoda presegla stotine milijonov. Vlada se izgovarja, da nima denarja in čudno bi bilo, ko bi ta vlada, dasi se imenuje kmetška vlada, imela denar, ker vlada brez glave, brez načrtov in razpisno na vse strani, kjer ni potrebe. Po poplavah in po toči je baš kmetško ljudstvo v prvi vrsti prizadeto. In od katere vlade naj bi to ljudstvo pričakovalo pomoči, če ne od vlade, ki se imenuje kmetška vlada? Pa mi dobro vemo: S tem imenom opletajo okrog, da bi slepili kmetško ljudstvo in pridobili kmetške glasove. To je pa tudi vsa njena zmožnost. Eno leto že vlada ta vlada in niti še ene dobre stvari ni napravila kmetškemu ljudstvu, pač pa mu je naprtla ogromen proračun, velike davke in velike carine.

2

Dejanja te vlade govore proti njej. In kmetško ljudstvo nima od nje prav nič pričakovati tudi za naprej, kakor ni dosedaj dobilo ničesar, če se tudi na vse preleže ustita g. Radič in g. Pucelj.

Čim manj regulacij — tem več povodnji.

Rekli smo, da se je proti toči nemo goče boriti. Če je tudi boj proti poplavam zelo težak, vendar se dajo besneče sile valovja v mnogočem zajezi in s tem preprečiti poplave. Ko bi bili v Banatu regulirane reke in nasipi v dobrem stanju, bi do teh velikih poplav in s tem do te velike škode, ne moglo priti. Ko bi bile pri nas doma regulirane reke in regulirani hudourniki, do poplav sploh ne bi prišlo.

Ali pa pri nas naša vlada na te stvari, ki pomenijo največjo narodno gospodarsko važnost, sploh kaj misli? Ali je v tem oziru vlada sploh kaj podvzela? Koliko hudournikov je regulirala in njih s strugo uredila, koliko rek je regulirala in koliko nasipov utrčila? Vse te stvari za to slavno kmetško vladno sploh ne obstoje. V tem pogledu ne stori prav ničesar. Komaj par soldov je postavila v proračun v te namene. Ravno toliko, da se s tem ne more prav nič napraviti in je s tem še ta denar vržen skozi okno.

Če greste na Štajersko in si ogledujete dela na Muri, potem boste videli, da na avstrijski strani bregove deroče reke prav lepo urejajo in utrjujejo, na našem bregu pa pustijo, da razbrzdane sile voda gospodarijo kakor hočejo in znajo. Isto je na Dravi in isto je na Savi. Vlada v tem pogledu ne stori nič in potem ni čudno, če se povodnji ponavljajo in kmetško ljudstvo trpi radi tega velikanske škode.

Centralizem nam je zopet požrl milijone.

Vse drugače je bilo za časa našega deželnega zbora. Deželni zbor ni imel naloge sicer, da regulira velike reke, pač pa je skrbel, da se je delalo na regulaciji hudournikov in tudi skrbel, da se je država brigala za regulacijo velikih rek. Ta slava naša kmetška vlada pa teh stvari sploh ne pozna. Če jih pa pozna, je pa njena krivda še večja, ker v tem pogledu ničesar ne stori. Prav nič se ne more izgovarjati, da ji je bilo težko kaj storiti. Saj je vendar že več kot eno leto na vladi. Napravila je proračun in v proračunu za te stvari še slabše poskrbela, nego prejšnje vlade. Ko pa sedaj kmetško ljudstvo škodo trpi in sicer milijonsko škodo, se pa ta vlada, ki je za to škodo vsled svoje brezbriznosti sama kriva, zopet izgovarja, da nima denarja, in da je težko pomagati. Tako se ta vlada sama okoli sebe vrti in se lovi za rep. Stvar je pa čisto jasna. Imamo popolnoma nezmožno vlad, ki niti v enem pogledu na zna ščititi ljudstva, ki tudi ne more pomagati, ko je ljudstvo vsled njene nezbriznosti oškodovano.

V avtonomiji je rešitev.

Vse te velike nesreče so zopet opomin vsemu ljudstvu, da je nekaj gnilega v državni upravi in v ureditvi države, predvsem je pa to glasen opomin, da je sedanja tako zvana kmetška vlada nezmožna in protiljudska. In še nekaj mo-

remo razbrati iz teh žalostnih dogodkov: ne more biti za nas bolje, dokler si ne priborimo nekaj besede v svojih stvareh tudi doma in da si moremo svoje stvari v svojem parlamentu doma urejevati. Vsem tem je nov dokaz, kako upravičen je boj Slovenske ljudske stranke za zakonodajno samoupravo Slovenije.

Kaj pišejo nasprotniki.

»Nova Pravda«, glasilo narodnih socialistov, ki je pred volitvami včasih rada »pobožna«, zavzema v 32. številu glede priganjanja katoliške vere v Mehiki odločno proticerkveno stališče kot dr. Žerjavovo »Jutro«. Velja, da se zapomni.

Dr. Žerjav opisuje v 33. številu »Domovine« samostojne kmete tako-le: »So živčno bolni, sirovi, na vse strani zajedljivi, vse podirajo, napihnjeni so na svojo duševno revščino, proti vsakemu napredku nastopajo, prav usmiljenja vredni so v svoji nadutosti, — vzgoja jih je potisnila po sirovosti in intrigantstvu daleč pod klerikalce« itd. — Pa je res hudo, če ima oče lastno deco, za katero je toliko trtoval — tako izprijenol! In pa še nekaj: ali je že kateri slovenski list, namenjen kmetškemu stanu, bolj zaničljivo pisal o kmetih? — Zanimivo je, da v isti številki neki dopisnik v članku od Sv. Duha na Ostrem vrhu hvali, da je tam petdeset naročnikov »Domovine«, ki komaj pričakujejo »ta resnicoljuben, zanimiv in poučen list«. Take »kmete« je res Bog udaril s slepoto. —

Liberalna »Domovina« se jezi, ker v Gornjem Logatcu nekemu Sokolu baj niso zvonili pri pogrebu. Čudni ljudje! V življenju proti veri in cerkvi, pri pogrebu pa zahtevajo večjo parado kot vsak drug. — Isti časopis poroča od Sv. Miklavža pri Rimskih toplicah, da »tamošnji župnik brani obiskovati cerkev«. Ali je res, kdo na svetu tako bedast, da to verjame?

Tisočev vzglednih duhovnikov ne re dijo in njih požrtvovalnega dela ne cenijo in mu nasprotujejo. V Ptuj se je, če smo mo verjeti »Domovini«, menda neki duhovnik pregrešil. Sicer se je že zgodilo, da je bil duhovnik po izpovedi krivopri sežnikov celo po nedolžnem obsojen — in se je to v zadnjem času dogodilo. Vendar: ali naj grdobije vsakega poedince vlačimo na veliki zvon? — »Domoljub« bi bil lahko dnevnik in vsak dan bi bi poln samih čudnih zgodb in zgodbic — liberalne družbe, — če bi vračali šilo na ognilo.

Boj na življenje in smrt, ki ga ogroja na večina slovenskega naroda nije za kmetstvo in gospodarsko osamosvojitve, avtonomijo, imenuje zadnja »Domovina« — avtonomistično lajno. Začetkoma piše, da ne ve, kako si pokrajinsko avtonomijo klerikalci predstavljajo, a v isti sapi uči sama sebe po zobeh in že razlaga »kmetško avtonomijo« lažljivo in zavajajoče. »Imeli bi državo v državi, poleg skupne še lastno ministristvo, lastno narodno skupščino, še enkrat več uradnikov, rinsko mejo ob Hrvatski in druge take dobrote, ki bi zahtevale še večje dav-

NOVIČAR

Po ukazih framasonske lože.

Vsi svobodomiselnici po celem svetu so dobili od framasonske lože ukaz, naj krvava preganjanja katoliške vere v Mehiki kar naravnost utaje deloma pa naj naslikajo stvar tako, da se država brani pred »nasilstvi« Cerkve.

Naši slovenski »Domovinarji« seveda ta framasonski ukaz bolj vestno izpolnjujejo kot mehiška vlada sama. Žerjavova »Domovina« slika neronsko preganjanje katoličanov samo kot upravičen boj države proti »farski bisagi« in »politizirajoči duhovščini«, liberalna »Nova Pravda« odkrito priznava, da je na strani novodobnega krvoločnega Neron Kalesa, predsednika mehiške vlade.

Mi smo že zadnjič povedali, da je bilo naprej jasno, na kateri strani bodo naši liberalci, ki satansko sovražijo vero in Cerkev. Ko so bili na vladi, so tudi poskušali malo po Kalesovo. Seveda v začetku samo rahlo, potem bi se vrv nategnila bolj. Kakor je Kales izjavil, da ne bo v enem letu več katoliške vere v Mehiki, tako je znani liberalni voditelj izjavil, da v 4 letih ne bo nobenega »klerikalca«, to se pravi po veri živečega katoličana v državnem uradu. Kakor je Kales zaprl na stotine verskih šol, tako so takrat liberalci zatirali naše samostanske šole ter na debelo preganjali katoliško učiteljstvo; kakor ima Kales organizirano divjo bando, ki strahuje katoličane, tako so slovenski liberalci organizirali ljudi, ki so s pestmi in revolverji strahovali ljudstvo v Ljubljani, v Trbovljah in drugod. In naj se zgraža »Jutro« kakor in kolikor hoče: »Domovinarji« bi se v svojem besnem sovraštvu do Cerkve in vere prav nič ne pomišljali streljati na verne ljudi, kakor se niso pomišljali v Trbovljah streljati ljudi in krvoločno umoriti nedolžnega Fakina.

Pravimo, da »Domovinarji« s posebno elastjo želijo krvoločnemu mehiškemu

kakršne imamo sedaj in ki bi nas gospodarsko popolnoma uničile. — Same neretnice! Z zakonodajalno avtonomijo bi bilo slovensko ljudstvo v okviru te države gospodar na svoji zemlji, večino in višino davkov bi si samo določevalo in tudi za vse drugo skrbelo le po svojih mili in dragi volji. Naš slovenski kmet zna dobro gospodariti, varčevati, a tudi žrtvovati za resnične potrebe. To so pokazala poslednja leta predvojne dobe. — Gospodarskega poloma, v katerega v novi državi lezemo bolj in bolj, nas more rešiti edino avtonomija, zato se ogrevajo iz gospodarskega vidika za njo tudi mnogi pristaši drugih strank. »Jutrovcem«, izdajalcem slovenskega naroda bi v samostojni Sloveniji bržkone ne bilo ne mesta ne besede, zato pa v strahu vzklikajo: »Bog, nas varuj avtonomije!«

Neronu veliko uspehov v preganjanju katoličanov, dasi na drugi strani skušajo vse popisati — zvesti framasonskim navodilom — kot boj državne pravičnosti proti verskim krivicam.

Niti mehiška vlada sama se ne dela tako nedolžno kot jo slikajo slovenski brezverski »Domovinarji«. Tako je mehiški glavni konzul Manuel Prieto napisal za ameriško javnost neko knjižico, v kateri skuša opravičiti krvava nasilstva mehiške vlade. In v tej knjižici v uvodu sam popiše tiste postave, s pomočjo katerih Kales prelija kri mehiških katoličanov. Tako-le piše:

»Cerkev ne sme imeti nobenih zemljišč, nobenih cerkvenih ali drugih zgradb, ne investiranega premoženja ali druge produktivne lastnine; voditi ali upravljati ne sme ne moških ne ženskih samostanov ne ljudskih šol ne dobroteljskih zavodov; izven cerkve si ne sme pridobivati sredstev za preživljanje ne izvrševati verskih obredov; njeni služabniki izven cerkve ne smejo nositi stanovske obleke. Verski služabniki ne smejo javno kritizirati temeljnih zakonov in oblasti niti vlade. Duhovniki ne smejo voliti ne imeti kakih službenih mest in se ne smejo zbirati v politične svrhe. Duhovniki ne smejo podedovati nikakih nepremičnin, ki jih vzdržujejo verske organizacije in tudi ne po soduhovnikih ne zasebnikih ali krvnih sorodnikih. Za otvoritev novega bogoslužnega hrama, ki naj služi v javno rabo, je potrebno oblastveno dovoljenje. Državna zakonodaja določa na podlagi krajevnih potreb najvišje dovoljeno število verskih služabnikov kake vere. Sklepanje zakonov je izključno stvar civilnih oblasti, vendar se dovoljuje, da se naknadno izvrši verski obred.«

»Samostani se zatro in njihovo premoženje nacionalizira. Novicem se prepove polagati obljube. Verski prazniki se odpravijo, izvzemši tiste, ki jih država dovoli. Za zvonjenje s cerkvenimi zvonovi je potrebno dovoljenje krajevnih oblasti. Pokopališča so last civilnih občin.«

In kako država izvršuje te postave? S tem, da škofo meče v ječe, katoličane zapira celo po svinjarih med prašiče, redovnice daje v roko izpuščenim kaznjencem, ki jih onečaščajajo ter jih potem seženejo čez mejo, iz šol meče križ in verske podobe, na tisoče in tisoče otrok pušča brez pouka, zakaj samostanske šole so zaprte, državnih šol pa ni toliko, da bi mogle sprejeti vse otroke.

In »Nova Pravda«, posestrima dr. Žerjavove »Domovine« piše: »Kalesova vlada se bori za kulturno, gospodarsko in socialno osvoboditev države iz jarma nazadnjaštva, duševnega suženjstva in fanatičnega klerikalizma.«

d Kaj pravi papež Pij XI. o preganjanju katoličanov v Mehiki? Papež je sprejel 150 romarjev iz južne Amerike. Pri nagovoru je omenjal tudi mehiška pre-

ganjanja katoličanov. Med drugim je izjavil: »Ta preganjanja imenovati krivična, bi bilo premalo. So divja, brezbožna in grozovita.« Kaj pa pravi »Domovina«? Takole piše: »Že so jih (Mehikance namreč) klerikalni duhovniki začeli vlačiti na prižnice in laž že doni s svetega prostora... Seveda vsi ti lažniki dobro vedo, da mehiška država noče zapreti cerkva.« In drugi list, ki stoji v najožji Žerjavovi bližini »Nova pravda«, odkritosrčno priznava, da stoji odločno na strani mehiških krvoločkov. Kdor ima še trohico vere v sebi, ve, kaj mu je steriti s časopisi, kot sta »Domovina« in »Nova pravda«.

d Kmetski dnevi v Mariboru so se izvršili zelo sijajno. V petek je zborovalo izobraženstvo. Svoja predavanja so imeli duhovniki, katerih se je zbralo 55 in kateri so obravnavali o dušnem pastirstvu na kmetih ter o skrbi za vzgojo in izobrazbo kmetske mladine. Zborovali so dalje učitelji, 50 po številu, ki so obravnavali o svojstvih duše kmetskega otroka, o osnovni šoli na stanovski podlagi. Zborovali so dijaki, katerim so predavali dr. Basaj, dr. Rožman in Jan Šedivy. — V soboto so se že začele zbirati kmetske množice iz Štajerske in Prekmurja. Dopoldanskih predavanj se je udeležilo okrog 2000 poslušalcev, popoldanskih pa do 3000. Predavali so: g. Marko Kranjec o temelju kmetske sreče, ki so ljubezen do domače grude, zdravo družinsko življenje ter globoka vernost; g. poslanec Brodar, ki je poudarjal kmetski stan kot vir narodnega zdravja, g. župan dr. Leskovar o kmetu kot stebru države, dr. Capuder o kmetski prosveti. Popoldan so predavali poslanca Vesenjak in Žebot ter dr. Veble. — Na glavni dan v nedeljo je prihitelo v Maribor do 8000 kmetov, ki so zjutraj opravili cerkveno pobožnost v raznih cerkvah, Orli s sv. obhajilom pa v semeniški kapeli. Glavno cerkveno opravilo pa je bilo dopoldan na semeniškem vrtu. Po končanem opravilu se je začelo sklepno zborovanje, ki ga je vodil poslanec Brodar in na katerem je govoril dr. Korošec, ki ga je vsa množica dolgo časa viharo pozdravljala. Imel je krasen govor o kmetu kot stebru države in cerkve. Po govoru je bilo romanje na Slomškov grob, kjer je govoril vseučiliški profesor dr. Matija Slavič. Oba govora bomo priobčili v Domoljubu. Popoldne se je vršila javna orlovska telovadba, katere se je udeležila ogromna množica ljudi. Bog daj, da bi ti kmetski dnevi prinesli mnogo luči v naše kmetske domove!

d »Ta listek pošiljam dalje, da se veriga sreče ne pretrga. To verigo je pričel neki armenski častnik in mora trikrat obkrožiti zemeljsko oblo. Kdor prekine to verigo, bo nesrečen. Naprošam se, da devetkrat prepíšeš ta listek ter ga pošlješ devetim osebam. Ako to storiš, te tekom devetih dni doleti velika sreča. Mnogo pozdravov.« Tak listki krožijo po Dolenjskem in nekateri ljudje, ki vsako čenčo radi verjamejo, naj jo prinese »Domovina«, »Kmetijski list« ali tak bedast listek, pridno prepisujejo ter slovesno čakajo sreče. Samo katekizmu ne verjamejo radi. Mi pa vemo, da ima prava sreča svoj vir samo v delu, vztrajnosti in blagoslovu božjem. Na to trojno drži, pa ti ne bo treba nobenih sleparskih armenskih listkov.

d Romanje na Sv. Goro pri Gorici. Lepa prilika se nudi sedaj, da za nizke stroške pohitite v Trst, Gorico in na Sveto Goro. Vlak odpelje 28. avgusta iz Ljubljane in pride v Trst ob 11.25. Zvečer odpelje s kolodvora sv. Andreja v Gorico, odkoder pohitimo v večernem hladu proti Sv. Gori. Naslednji dan popoldne se vrnemo preko Gorenjske domov. Vožnja in vizum za Italijo stane 90 Din. Vožnja Ljubljana—Rakek in Boh. Bistrica—Ljubljana stane 27.50. Prijave za romanje sprejema Prosvetna zveza v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 5, vsak dan od 9 do 12 in od 2 do 6. Priglasene mora navesti ime, stan, starost, očetovo ime in pristojnost ter plačati 90 Din za vizum in vožnjo: Postojna—Trst, Trst—Gorica, Gorica—Podbrdo. Prijave se sprejemajo le do 22. avgusta.

d Kmetijsko gospodinjstva šola v Repnjah priredi s 15. oktobrom zimski kmetijsko-gospodarski tečaj, ki traja šest mesecev in sicer od 15. oktobra 1926 do 15. aprila 1927. V zavod, ki je v rokah šolskih sester III. reda sv. Frančiška, se sprejme 18 gojenk z vsjo potrebno oskrbo. Oskrbovalnina znaša 450 Din na mesec. Prošnje za sprejem gojenk je vlagati do 30. septembra t. l. pri vodstvu kmetijske gospodinjstva šole v Repnjah, pošta Vodic nad Ljubljano, kjer se dobe na željo potrebne informacije.

d Prvi škof na Kredarici pod Triglavom. V petek, 6. avgusta, je obiskal Dovje visok gost, prevzvišeni g. škof z otoka Krka, dr. Srebrnič. Prenočil je v župnišču z dvema spremljevalcema, gg. dr. Demšarjem in župnikom Petričem. Dovški pevec so mu pod vodstvom g. svetnika Aljaža zvečer zapeli par pesmi, na kar se je prevzvišeni prijetno zahvalil. V soboto zjutraj po opravljenih sv. mašah že ob štirih so jo mahnili vsi trije iz Dovjega skozi Vrata na Kredarico. Z radostjo so sprejeli hriboolazci prvega škofa v Triglavski koči pod vrhom sivega Triglava v višini 2515 metrov. Nedelja, 8. avgusta, bi bila morala biti prav poseben turistijski praznik. Žal, da se turistovska slovesnost ni mogla vršiti tako, kot bi bilo želeli. Cel dan je snežilo kakor o Božiču. Vmes je grom pretresal skalovje. Celo Triglavsko gorovje je bilo v snegu kot sredi zime. Dolge ledene sveče so visele od strehe Triglavske koče. Vsled pol metra visokega snega in vsled obilne vode v nižavah je bila vraitev s Kredarice pač otežkočena. Vendar je prevzvišeni po vrnitvi na Dovje v ponedeljek popoldne bil zelo dobro razpoložen, saj mu je bilo usojeno, da kot prvi škof poseti kraljestvo Zlatoroga.

d Pecenitev kos in srpov. Češki profesor dr. M. Rittsteuer je znašel nov način izdelovanja srpov in kos, s pomočjo elektrike. Njegovo najdbo so že patentirali. Strokovnjaki so novi način izdelovanja vsestransko preskusili in prerokujejo najdbi veliko bodočnost. Po njih mnenju pomeni ta najdba popoln preobrat v izdelovanju kos in srpov. Novi izdelki so po kakovosti čisto taki, kot so bili dosedanj, imajo pa pred njimi to prednost, da so še enkrat bolj poceni. Ta iznajdba bi bila tembolj važna, ker hoče mednarodna zveza železa dvigniti cene železa in jekla za 20 do 30 odstotkov.

p Pri obnem zboru KZ za sodni okraj Kranj dne 8. avgusta je bil izvoljen sledeči

odbor: za načelnika Anton Umnik, Šenčur; za podnačelnika poslanec Janez Brodar, Hrastje; za tajnika in blagajnika prof. Fr. Watzl, Kranj; za odbornike pa sledeči posestniki: Ahčin Ant., Zgornji Brnik; Bohinc Fr., Raše; Bugar Jože, župan, Hraše; Grille Fr., Trata pri Velesovem; Novak Jernej, Trboje; Pavlin Jan., Polica; Pokorn Peter, Primskovo; Rozman Matija, Sr. Bela; Sink Andrej, župan, Sp. Besnica; Tiringar Fr., župan, Mavčice; Umnik Jože, Suha; Vrhovnik Jože, Stražišče; Zaplotnik Karel, Leticence. — Pri slučajnostih se je sklenilo, da bodo letos koledarčke KZ razpošiljali zapunikom in članom odborniki ter obenem pobirali udnino. Natančneje svoječasno v »Domoljub«. — Sklenilo se je tudi na Mali Šmaren (8. septembra) napraviti v Velesovem versko manifestacijo naših mož in fantov. Podrobnosti izveste pravočasno; danes samo opozorimo na to prireditve, da ne boste obljubljali tisti dan kam drugam, ampak vsi pohiteli na starodavno, žal preveč opuščeno Marijino božjo pot. — Poslanec Brodar bo imel v septembru po okraju sestanke z našimi možmi, kar bo že naznanjeno, meseca oktobra pa priredimo velik shod v Kranju. — Po končanem dnevnem redu je podal poslanec Brodar jasno in izčrpno poročilo o političnem položaju, kar so zborovalci sprejeli z zanimanjem in zahvalo.

d Lažejo kar naprej. »Domovinarji« namreč. Na eni strani bi radi utajili krvavo preganjanje katoličanov v Mehiki, na drugi strani pa lažejo, kako papež preganja goriško in istrsko duhovščino. Laži, da se kar primejo, kakor zna samo »Domovina«. V svojem besnem sovraštvu do vere in Cerkve so ti gospodje tako zaslepljeni, da ob belem dnevu nič ne vidijo. Znano je papeževo pismo, kjer Pij XI. javno obsoja vsa fašistovska nasilstva proti slovenskim duhovnikom, znano je laskavo priznanje papeževo goriški Mohorjevi družbi, znano je, kako na Goriškem samo v cerkvah javno še živi slovenščina, dočim so jo pregnali iz vseh drugih javnih prostorov. Cerkev se namreč zahteva fašistov, da tudi iz cerkva izgine slovenščina, ne ukloni. Na drugi strani pa vidimo, kako naša vlada, v kateri so sedeli liberalci, niti enkrat ni stegnila jezika za uboge Slovence, kako je nasprotno vlada, v kateri so večino let sedeli Domovinarji, sklepala z Italijo pogodbe, ki so Slovence pritiskale ob tla. Znano je, kako »Jutro« napada goriške katoličane, ki edini držijo še slovenski jezik po konci, dočim je velika večina bivših goriških Sokolov postala fašistovska. Ljudje, kot so brezverski Domovinarji, ki imajo kupe narodnega izdajstva na sebi nimajo pravice govoriti o goriških Slovencih.

d Boj za kraljevi pokal (to je dragocena čaša). V nedeljo se je vršila v Ljubljani tekma med najboljšo zagrebško in belgrajsko nogometno vrsto za kraljev pokal. Tekmi je prisostvovalo do 6000 gledalcev, med temi 2000 Zagrebčanov, ki pa so se žal na igrišču in po ljubljanskih restavracijah precej grdo obnašali. Vidi se, da se vzgajajo na nogometnem igrišču. Saj je znano, da je nogomet najbolj surova igra in kvarno deluje na človekov značaj. Zmagali so Zagrebčani, ki so v teku dveh ur trikrat po-

gnali žogo skozi belgrajska vrata, dočim se je Belgrajčanom samo enkrat posrečilo vreči žogo skozi zagrebško odprtino.

d Trije potresni sunki so se čutili pretekli teden v Ljubljani. Prvi v četrtek zvečer, drugi v nedeljo dopoldne in tretji v ponedeljek zjutraj.

d V Zagrebu je 12.000 brezposelnih.

d Umrl je na Puterhofu pri Trzinu nadlovec na veleposestvu dr. Borna g. Matevž Ahačič. Pred kratkim je slavil 50 letnico svojega službovanja pri baronu Bornu.

d I. dolenski tabor Prosvetne zveze o priliki blagoslovitve novega doma v St. Vidu pri Stični v nedeljo 29. avgusta 1926. Bratska društva! Prvikrat Vas Vaša matična Prosvetna zveza kliče, da se zberemo in pregledamo svoje vrste v dosedaj največjem kat. prosv. domu naše lepe Dolenjske. Na Vas je ležeče, da pokažemo s tem taborom resno voljo do nadaljnjega prosvetnega dela na Dolenskem. Da to dosežemo, bomo imeli poleg javnega zborovanja (tabora) še posebno zborovanje zastopnikov naših društev. Zato naj v tem delu naše domovine ne bo društva, ki ne bi na ta tabor poslalo svojih članov in kolikor mogoče veliko prijateljev našega gibanja, da se zanj znova navdušimo. Nekaj posebnega na tem taboru bo tudi ljudsko petje, ki bo, ako se dobro vežbate, napravilo na vse mogočen utis ter dalo pobudo zanj vsem udeležencem. Pri sv. maši namreč pojemo vsi: Sattnerjevo »Pred tabo na kolenih« (Premrla »Cerkvena pesmarica za mladino« št. 4) — »Ti o Marija« (ista, št. 49) — »K Tebi Jezus ljubezniv« (Vavken, Brezmadežna) — »Bodi nam pozdravljen« (Hladnik, št. 27). — Vse te pesmi pojemo eno- ali dvoglasno!

Pri zborovanjih nastopijo združeni pevski zbori. »Sv. Ciril in Metod« je Foersterjeva iz Cecilije I, št. 132. — Splošno pravilo glede udeležbe velja: Člani in članice naj pridejo kolikor mogoče v narodnih nošah (zlasti pevci in pevke!), Orli in Orlice vsi v krojih, vsa društva pa s svojimi zastavami. Društva, ki nam dozdaj še niso poslala prijavnih pol, naj jih pošljejo takoj! — Cene kosilom bodo zmerne. Razen prve (dražje) vrste kosil bomo imeli vso prehrano v lastni režiji. — Vožnja po železnici bo polovična! — Vsako izkaznico pa morate dati v potrdilo v taborski pisarni in na kolodvorih. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. V bližnji okolici St. Vida bodo na predvečer 29. t. m. goreli kresovi, ki bodo naznanjali, da se vrši v lepem in prijetnem kraju I. dolenski prosvetni tabor s sledečim sporedom: Ob pol 9 sprejem gostov na postaji St. Vid, nato sprevid k sv. maši; ob pol 10 sv. maša s cerkvenim govorom (škof dr. A. Bon. Jeglič); ob pol 11 poklonitev na grobeh obeh ponesrečenih pri gradbi doma; ob 11 blagoslovitev novega doma; ob pol 12 otvoritev in začetek tabora pred domom: a) pozdravi; b) prvi govor: Izobrazba, pogon napredka (Fr. Kremžar), drugi govor: Družina, vir sreče, tretji govor: Ljubimo svoje domovino (dr. Karel Capuder); c) himna »Povsod Boga!« in »Lepa naša domovina« (pojo združeni pevski zbori). Ob pol 2 Hranilnici zborovanje zastopnikov prostodruštev; ob 2 litanije (ljudsko petje); ob

3 javna telovadba in četrti govor: O orlovstvu (dr. Čampa). Po telovadbi prosta zabava, srečolov, petje posameznih pevskih zborov, godba i. dr. Vstopnina: sedeži po 5 Din, stojlišča po 3 Din. — Za Prosvetno zvezo: Vinko Zor s. r., tajnik PZ. Za pripravljali tab. odbor: Franc Pleša s. r. predsednik pripr. odbora.

d *Neurja* prejšnjo nedeljo (8. t. m.) so povsod napravila ogromno škodo. Zlasti je zopet prizadeta celjska okolica, katero je poplavlila divja Savinja s številnimi narastlimi dotoki. Savinja je odnašala les, ki je bil namenjen za splave, potok Ložnica je ponekod udril v hiše, kjer je voda stala do 1 m visoko, njive in travniki so zasuti s prodom. V Jurkloštru je udrila Gračnica v kleti, v cerkev in nekatera stanovanja. V Laškem je voda stala v rudniškem konzumu in v trgovini g. Zorka 60 cm visoko, pri Sv. Marjeti pa je Savinja odnesla nov most. — Na Koroški Beli se je utrgal oblak in bi hudourniki, ki so drli s hribov gotovo podrli več hiš, ko ne bi domači in sosedni gasilci prihiteli na pomoč ter odstranjali vodi nevarne zapreke. Zelo je tudi divjala Završnica, ki je naredila veliko škodo.

d *Prejšnja usodna nedelja* je tudi nad Zagrebom vihrala z nevihto, kakršne ne pomnijo v mestu. Že v nedeljo popoldne so se zbirali nad mestom temni oblaki, ki so napovedovali hudo uro. Ob 17. uri se je nebo popolnoma stemnilo in nad Zagrebom se je vsula strahovita ploha z nevihto, grmenjem in strelami. Strahovito neurje je divjalo do polnoči. Že po prvem dežju so morali prekiniti ves tramvajski promet. Ulice so se spremenile v hudournike. Voda je udarila v kleti in vse pritlično ležeče prostore. Kmalu po 6 je že bilo mesto popolnoma poplavljenno. Voda je poplavlila južni kolodvor in železniško progo mestoma cel meter visoko. Vlaki so začeli eden za drugim izostajati. Tudi na zagrebškem kolodvoru niso bili odpuščeni redni vlaki. Kmalu po navalu vremenske nezgode je bil Zagreb popolnoma odrezan od sveta. Vse telefonske žice so se potrgale. Škoda, ki jo je povzročilo neurje, je ogromna. Največ zadene mestno občino, ki bo morala uporabiti težke milijone, če bo hotela urediti mesto tako, kakor je bilo pred neurjem. Ogromna škoda je doletela tudi razne hišne posestnike, ki jim je voda mestoma uprav resno ogrozila temelje njih hiš in zgradb. Neko hišo v Vlaški ulici so morali izprazniti, ker je obstajala nevarnost, da se bo podrli. Pri Zagrebu se je dvignila Sava za 2.84 metrov nad navadnim stanjem.

d *Dosedanja zbirka* Rdečega križa za poplavlence znaša 3 milijone dinarjev.

d *Hudourja po vsem svetu*. Tudi drugod po svetu je letos celo slabo vreme. Na Japonskem so letošnja hudourja uničila celo mesto Hondju, 4000 hiš je v razvalinah.

d *Umestna prepoved*. Goriški podprefekt je prepovedal vse javne plesne na Goriškem. Vsaj ena fašistovska določba, ki je nekaj vredna, če bo — držala. Plesi, ki so se na Goriškem bohotno razpasli, so delali strahotno moralno in gospodarsko škodo. Samo v Dolenjah pri Felšanah sedi v zaporu 20 fantov, ki so se pri plesu stegli.

d *Nauk, kako pritrkovati z zvonovi* je izšel v drobni knjižici v Gorici. Navodilo obsega 243 vzorcev za pritrkovanje. Vsekakor velika izbira. Knjiga se dobi v Katoliški knjigarni, Gorica, Via Carducci 2. Stane nevezana 8 lir. More se pa naročiti tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

d *Davčne naloge* dobivajo ta mesec zlasti naši posestniki in obrtniki. Svote so grozne. Kljub slabi letini, kljub strahotnim povodnjim, kljub pešajoči obrti davčni nalogi pritiskajo z isto silo na izmoženo ljudstvo. Eno leto je Puceljeva stranka na vladi, že dobro leto brblja Radič, da je v državi vsak dan boljše, a pomoči ni od nikoder. Ogromne milijone je plačalo sedaj državno uradništvo od svoje plače, a davki pritiskajo z isto silo. Kam gre denar, kam gre denar? Žerjavov in Puceljev centralizem je res moloh, katerega žrelo nima dna.

d *Orlovska organizacija* na Hrvatskem se zelo bujno razvila in bo kmalu tvorila jedro katoliških organizacij. V nedeljo 8. avgusta se je vršila velika prireditev celokupnega hrvatskega orlovstva v Požegi. V sprevodu je bilo 1730 Orlov in Orlic, izmed teh 845 v krojih, drugi v narodnih nošah. Iz poročila na glavni skupščini povzemamo, da je sedaj v hrvatskih deželah 27 orlovskih okrožij s 163 odseki in 8000 člani, 74 krožkov s 5000 članicami.

d *200.000 bosih*. Tovarne čevljev v Filadelfiji, ki pripadajo vse enemu trustu, so nedavno povišale cene obutvi za 3 odstotke. Ker se jim ni bilo bati nikake konkurence, so bili tovarnarji prepričani, da bodo brez odpora dosegli svoj namen. Toda delali so račun brez krčmarja. Publika je priredila veliko demonstracijo. Velikanski sprevod, v katerem je koralo nad 200.000 ljudi, a vsi bosi, je obšel vse glavne ulice ter protestiral zoper zvišanje cen. V sprevodu so nosili table z napisi, kakor: »Proč s čevlji!« Živele sandale! in slično. Demonstracija je imela popoln uspeh. Že naslednjega dne so začeli ljudje kupovati sandale. Po teden dni trajajoči brezuspešni borbi so tovarne ukinile zvišanje cen. Najboljše pa so se pri tem odrezali mali čevljarji in trgovci s čevlji, ki so v enem tednu prodali nič manj kot 80.000 parov sandal.

d *Strašna nesreča pri mlattenju*. V Št. Petru pri Mariboru se je dogodila pretekli teden pri mlattenju žita strašna nesreča, katere žrtev je postala 18 letna mladenka Lizika Bohel. Bila je zaposlena pri mlattilnem stroju. Ker so se ji razpletli lasje, si jih je hotela popraviti. Pri tem jo je stroj zgrabil za kito ter potegnil glavo med zobovje. Uboga mladenka je bila na mestu mrtva.

d *Lokomotivo*, ki je pri Lazah padla pod most, so s pomočjo velikega žerjava že dvignili na progo. Pri dviganju se je par delavcev ponesrečilo, a le lahko.

d *300.000 Din* sta odnesla pri finančni delegaciji v Zagrebu dva tamkaj zaposlena uradnika. Ker sta preveč kavalirsko živela, so se oblasti začele zanimati za vir njunih dohodkov in tako sta romala v ječo.

d *Sam si je izkopal jamo*. Dne 8. avg. letos je skopal 40 letni grobar Ivan Grlic

iz Vač na farnem pokopališču jamo za nekega mrliča. Naslednji dan je šel ponovno na pokopališče, da odstrani iz jame vodo, ki se je zaradi naliva nabrala. Ker je bil božjasten, ga je baš v času, ko je praznil jamo, napadlo in vrglo v jamo, kjer je je utonil. Siromak je drugim jamo kopal, pa sam v njej napravil žalosten konec. Naj v miru počival!

d *Fantovski tabor*. Dne 29. avgusta bo pri lepi romarski cerkvi sv. Roka nad Šmarjem pri Jelšah velik fantovski tabor za šmarsko-rogaški okraj in sosednje okraje. Mi Slovenci že dolgo časa pogrešamo take krajevne fantovske tabore, ki so pa vendarle za fante tako zelo potrebni. Čutimo, da našo fantovsko gibanje zastaja, da ne obseže zadosti fantov, da ga fantje sploh ne razumejo. Zato se pa bomo pri sv. Roku zbrali, da se skupaj navdušimo in začnemo v bodoče bolj uspešno delati za domačo grudo, za lastno izobrazbo in v prosep naših organizacij. Vabimo vse fante od blizu in daleč. Kdor le more, naj pride. Pa ne samo fantje, tudi drugi so dobrodošli, da vidijo in čujejo, kaj hočemo fantje. Spored celega dneva bo nudil dovolj. Najprej bo po sprejemu slovesna sv. maša in pridiga za fante ob pol 10 pri sv. Roku. Po sveti maši bo na prostoru pred cerkvijo fantovski tabor, kjer govori bivši minister g. Vesjenjak in pa naš mladinski ideolog dr. Jože Jeraj. Pred in po zborovanju bomo zapeli nekaj narodnih pesmi, vsi seveda, da bodo nas res čuli gore in bregovi. Zato vadite pesmi. Popoldne ob pol 3 bo pred Katoliškim domom telovadni nastop šmarsko-rogaškega okrožja. — Fantje! Pridite! Saj je to izrazito vaš dan. Organizirajte skupno pohodel Bog živi!

d *Izredno plodovito svinjo* ima g. Jožef Slova, posestnik na Samotarici v župniji Horjul. Pred kratkim je imela 21 pujskov, od katerih je 9 ostalo živih. Spomladi je pa imela 16 mladičev.

d *Požari*. Pred štirinajstimi dnevi je gorelo v Cerkljah na Gorenjskem, kjer je pogorelo trem gospodarjem — dvema vse, enemu pa hlev —, pretekli petek zvečer je požar uničil gospodarska poslopja Matiji Vidmar-Klobasarju v Senčurju pri Kranju. Zgorel je tudi vse letošnji pridelek. V obeh slučajih se sumi, da je zažgala zlobna roka. — 7. avgusta pa je strela udarila v gospodarsko poslopje Florijana Kranjca na Kolobju pri Št. Jurju ob južni železnici. Stavba je zgorela do tal in z njo vred tudi v njej shranjeno žito in krma. Užgala se je tudi hiša, ki je tudi pogorela, z njo pa so 10.000 Din denarja, ki ga ni bilo več mogoče rešiti.

d *Umor dekleta*. V noči od sobote na nedeljo je 21 letni delavec Krajšek Anton v Trbovljah z revolverja ustrelil svoje dekletke 22 letno Štefko Kralj. Sad moderne vzgoje.

d *Glede uboja* v Gornjih Sušicah, o katerem smo poročali v 31. številki »Domoljub«, smo dobili popravek, da se uboj ni izvršil v gostilni, temveč na cesti v vasi, s čemer svoje poročilo popravljamo.

V Križah pri Tržišču bo 12. septembra
ORLOVSKI DAN
Kranjskega okrožja.

d. **Františkanski samostan s cerkvijo sv. Antona** zidajo bosanski frančiškani v Belgradu v največji belgrajski ulici, Aleksandrovi cesti. Vsekakor bo to za belgrajške katoličane velika pridobitev.

d. **Električna centrala na Krškem polju.** Proti načrtu zagrebškega mesta, da se na Krškem polju zgradi električna centrala za Zagreb, so vložile pritožbo na poljedelskega ministra vasi Brege, Drnovo, Leskovec, Krška vas, Mrtvice, Dolenje in Gorenje Skopice, Vihre in Zadovinec, ker v koncesiji, ki jo je dal ljubljanski veliki župan, niso dovolj upoštevani kmetski interesi. Minister Pucelj pa je pritožbo zavrnil. V odločbi je rečeno tudi, da bo morala v slučaju suše elektrarna med 1. julijem in 15. avgustom z vodo iz kanala namakati polja, toda le, če bodo za to potrebne naprave zgradili kmetje sami in če električni obrat ne bo nič oviran. Dalje bo elektrarna lahko zahtevala, da morajo kmetje vodo — plačati. G. Pucelj so vsekakor dober poljedelski minister in izvrsten branilec kmetskih koristi.

d. **Umrl je nagle smrti** pretekli torek popoldne v novi Dolenčevi koči na Kališu, ki se nahaja na poti proti Storžiču v visočini 1700 metrov, Stanko Bašca, absolvent III. letnika ljubljanskega učiteljskega. Prinesel je ves upehan v kočlo lovem okrog 24 kg provijanta, izpil požirek žganja, prižgal cigareto, padel v nezavest in čez pol ure je bil mrtev. Bil je 19 let star in edini sin upokojenega orožniškega stražmojstra Luka Bašca. Imel je menda srčno napako. N. p. v m.! — Staršem sožalje!

d. **Veliko zborovanje »Krščanske šole«** bo v nedeljo 22. t. m. v St. Vidu nad Ljubljano. Spored bo sledeči: Ob 6 v župni cerkvi pridiga: »Kraljeve pravice Kristusa do naše dece«; ob pol 7 slovesna procesija, darovanje za »Slomškov dom« in posvetitev krščanske šole Kristusu kralju; ob 7 slovesna sv. maša (s skupnim sv. obhajilom); ob 8 zborovanje velike skupščine v društvenem domu z govorom: »Kako vpostavimo zopet Kristusa Kralja v šoli?« — Popoldne ob 4 pa bodo igrali v društvenem domu člani in članice »Slomškove zveze« igri »Srenja« in »Kovačev študent«. V ponedeljek pa bo imela »Sl. zv.« svoj občni zbor, združen s sv. mašo ob 8, pri kateri se bo tudi »Sl. zv.« posvetila Kristusu Kralju. K jutranji cerkveni slavnosti, kakor tudi k veliki skupščini društva »Krščanska šola« in k popoldanski prireditvi »Slomškove zveze« prav vljudno vabimo vse, ki hočejo še ohraniti svojim otrokom krščansko narodno vzgojo.

d. **Smrtna nesreča.** Iz Metlike je v torek popoldne vozil šofer Josip Piciga, doma iz Kopra v Istri, nekega trgovskega potnika iz Hrvaške in neko gospo s hčerko iz Rajhenburga. Ker je imel potnik še opravka v Ozlju, so na Jurovskem Brodu pri Kulpi zavili iz državne ceste na cesto ob Kulpi. A le nekaj hipov so tu vozili, že se je zgodila velika nesreča. Cesta se kmalu za gostilno Hlačar hitro zavije in ravno na ovinku raste grm, tako da ovinka skoraj ni prej opaziti. V teku zadnjih let se je že ravno na tem mestu zgodilo že več nesreč. Ko je privozil šofer Piciga na ovinek, tedaj je avtomobil sicer hip ustavil, a padel je avto-

POLITIČNI ZAPISKI

p. **Občinske volitve v Belgradu in Srbiji.** Preteklo nedeljo so se vršile po Srbiji občinske volitve. Poročali smo, kakšna strahotna nasilja so radikali vprizarjali nad pristaši, zlasti nad Davidovičevci. Sedem Davidovičevih pristašev so ubili, nebroj so jih ranili, cele množice zaprli, drugim pa zagrozili najhujše. Človek bi mislil, da mora po takih nasiljih Davidovičeva stranka pri volitvah do tal pogoreti. In vendar! Tudi v Srbiji se jasni. Vidi se, da radikalna stranka drvi hitro navzdol in da ni več daleč čas, ko bo nad to stranko, kakršna je danes: centralistična, nazadnjaška, koruptna, nasilna, v doglednem času izvršena smrtna obsodba. — Pri volitvah v Belgradu so dobili Davidovičevi demokrati 6578 glasov, Maksimovičeva (protipašičevska) radikalna lista 6226 glasov, Bobičeva (pašičevska) radikalna 2521 glasov, Pribičević-Zerjavovi samostojni demokrati 718 glasov, komunisti 774 in socialisti 342 glasov. Po volivnem redu, ki je enak ljubljanskemu, pripade Davidoviču 30 mandatov, Maksimoviču 9 mandatov, Bobiču 4 mandata, Zerjavovcem in komunistom po en mandat. — V ostali Srbiji izid danes še ni znan. Verjetno je, da imajo precejšno večino radikali, ker so se vršila strahotna nasilja in velikanske goljufije. O izidu bomo poročali prihodnjič.

p. **Radičev shod v Krškem.** Slovenski radičevci, ki hodijo po hrvatskih bergljah, so na Veliki Šmaren napravili shod v Krškem. Bolje rečeno: Kmetijska podružnica je priredila premovanje živine in to priliko je porabil g. Pucelj, da je zopet pripeljal g. Radiča pokazat. Lansko leto je g. Radič strahovito zabavljajl čez slovenske duhovnike. Potem so mu pa kranjski radičevci povedali, da slovenski duhovnik toliko naredi za ljudi v verskem, gospodarskem in prosvetnem oziru, da vsi radičevci v tem oziru ne sežejo enemu delavnemu slovenskemu kaplanu niti do kolen in da s takim zabavljanjem ne bo dosegel uspehov. Letos pa je zato gospod Radič jadra obrnil — kdo zna to bolj kot g. Radič? Hvalil je duhovnike in samostojneži so naredili

mobil na travnik pod cesto. Šofer je bil na mestu mrtev. Zdrobilo mu je prsni koš in tudi drugače je bil ves pobit in pretresen. Hude poškodbe je dobila tudi mala deklica, ki so jo odpravili takoj v bolnišnico in je upanje, da okreva. Potnik je dobil tudi precejšnje poškodbe in se zdravi v Metliki. Sklenil pa je, da nikdar več ne sede v avtomobil. Ponesrečencem je nudil prvo pomoč metliški d. zdravnik dr. Matjašič. Avtomobil je imel dve kolesi popolnoma poškodovani in tudi sicer se je pokvaril pri padcu tako, da so ga morali s konji pripeljati v Metliko. Umrl Piciga je bil pokopan v četrtek popoldne ob veliki udeležbi Metličanov na metliškem pokopališču. Bil je, kot pripovedujejo, silno trezen, dober, še neoženjen in edina opora svoji priljetni materi.

celo ta potegljaj, da so štiri duhovnike izvolili v načelstvo. Seveda v njihovi odsotnosti. Na ta način izvolijo v načelstvo lahko tudi samega ljubljanskega škofa.

p. **Vzhodna fronta zmaguje.** Pribičević in Zerjav sta dobila v Belgradu od 17.159 oddanih glasov celih 718 ali 4%. — Resnicoljubna »Domovina« bo pisala: »Samostojna demokratska stranka na vzhodni fronti odločno napreduje. Povsod se narod v množicah zgrija v vrste zmagoslavne samostojno demokratske stranke.«

NAZNANILA

n. **Šenčur pri Kranju.** Dekl. Marijina družba v Šenčurju priredi v nedeljo 22. t. m. popoldne ob 3 predstavo: 1. Smrti Device Marije, igrolaz v 3 dejanjih. 2. Zakleta soba, veseloigra v 1 dejanju. Ker je čisti dobiček za slikanje cerkve, vas vse vljudno vabimo.

n. **Zagorje ob Savi.** Pevski odsek Katoliškega prosvetnega društva priredi v nedeljo, dne 22. avgusta ob pol 4 popoldne pevski koncert na vrtu Zadrugne doma pri pogrnjenih mizah.

n. **Katoliško prosvetno društvo Sv. Lenart nad Školjo.** Loko priredi v nedeljo 22. avg. igro »Prababica«. Vljudno vabimo!

n. **Ljudski oder v Ljubljani** si je nabavil tekom tega leta zopet nekaj novih iger in takih, ki jih dosedaj ni imel v arhivu. Te igre bo izposojal našim podeželskim odrom. Seznan vseh iger, ki jih ima Ljudski oder na razpolago, se lahko po dopisnici naroči pri tajništvu. Cena seznama s poštnino vred 6 Din. — Dalje si je Ljudski oder nabavil različne nove, krasne kostume in sicer srednjeveške viteške (za moške in ženske), za rimske senatorje, za turškega pado in za turške vojake, za francoskega častnika in za francoske vojake, za rimskega stotnika in za rimske vojake, tunike, livreja za slugo, spalno suknjo itd. Te kostume bo Ljudski oder izposojal tudi na deželo, vendar izključno samo onim društvom, ki so do sedaj vračali garderobo in igre točno, v redu in nepoškodovano.

d. **Fantje!** Dne 29. avgusta vsi na veliki fantovski dan, ki bo pri lepi romarski cerkvi sv. Roka nad Šmarjem pri Jelšah. Na sporedu bo: fantovski tabor in orlovski telovadni nastop. Za polovično vožnjo smo prosili.

DOBRO BLAGO! NIZKE CENE!

»OBLAČILNICA«

manufaktur, trgovina na debelo in drobno
Ljubljana, Miklošičeva cesta 7

ima najlepšo in največjo izbiro raznega sukna, hlačevine, volnenega blaga za ženske obleke, barhenta, flanele in drugega perilnega blaga

po izredno nizkih cenah.

Naročniki »Domoljuba«, kupujte manufakturno blago le pri »OBLAČILNICI«.

Staremu možu je padel dežnik na tla, katerega je parkrat skušal pobrati, pa zaman. To je videl policijski stražnik, pristopil, pobral dežnik ter možu rekel: »Gotovo vas muči hud revmatizem?« »O ne,« odvrne mož, »od Dalmatinca sem kupil par hlačnih naramnio, pa se nikakor nočejo udajati.«

KRKA PRI STIČNI.

(Romarjem!)

Krka je starodavna božja pot sv. Kozma in Damijana, ki sta nekdaž bila v Arabiji sloveča zdravnik, zdaj pa sta pri Bogu priprošnjaka ljudem v vseh boleznih. Dolgih 500 let so to božjo pot na Krki in tudi župnijo Krko oskrbovali »beli menihi« iz Stične. Ko je pa cesar Jožef pregnal menihe iz Stične, je tudi božja pot opešala. Zdaj so romarski shodi na Krki prve tri nedelje po Velikem Šmarnu. Prvo nedeljo pridejo nemški Kočevarji, zato so pridige in litanije nemške. Drugo nedeljo po Vel. Šmarnu pridejo Gorenjci, tretjo iz okolice. Tudi na zlet pridejo Ljubljancani te tri nedelje, da gredo v jamo nad izvirkom Krke. Z avtom od osmega vlaka se tudi samo v nedeljo še lahko opravi božja pot. Letos bo romarjem tudi za prenočišče prekrbljeno. S postaje Stična je peš do Krke goldrugo uro hoda. Avto vozi zdaj iz Stične proti Krki vsako jutro od osmega vlaka in vsak večer ob četrtem osem. Nazaj gre vlak iz Stične ob devetih in ob eni. Seveda so bolj kot izletnikov veseli na Krki romarjev, takih, ki gredo vsi k sv. obhajilu! Takih, ki gredo »na božjo pot Bogu napot«, takih ni na Krko!

KOROŠKA BELA.

(Povodenj.)

Od leta 1789., ko je bilo zasutih 40 hiš, se pomni Bela take povodnji kakor je bila nedeljo, 8. avgusta. Po hudem nalivu je Bela hitro naraščati. Podrla je vse zveze, trgala ob bregovih zemljo, valila gromne skale, da je bilo kar grozno poplajati grmenje in ropotanje. Kmalu so bile grožene tudi hiše, izmed katerih je eno tudi izpodkopala. Okrajno cesto, ki veže Belo z državno cesto, je voda razdrila v dolžini 50 m. — Če bi se to izvršilo ponoči, bi bilo polovico vasi razdejane. Še tako se je nadčloveški požrtvovalnosti domačih ljudi in sosednjih požarnih bramb iz Jesenice, Radovljice, Hlebeev in Breznice posrečilo, da so se bregovi v toliko zavarovali, da jih ni voda pretrgala. Škoda, ki je bila povzročena, se ceni na nad pol milijona dinarjev. Naj bo na tem kraju izrečena vsem, posebno še imenovanim požarnim brambam prisrčna zahvala. Bog bodi plačnik!

BOSLJIVA LOKA PRI OSIČNICI.

(Nov most.)

Te dni smo izročili prometu nov most na mlinu, ki smo ga dovršili prejšnji teden. Most je železobetonski in tako zares računamo na 100 let obstanka, če ne prišlo vojska s kako granato. Most nam je oskrboval naš poslanec g. Škulj, ki nam je dal razložiti, da smo pričeli, navodila in oskrbeli tako lepo podporo, da krijemo nad dve tretjini stroškov. Most je v korist celi občini kot bli sosedom Hrvatim. G. Škulju pa hvale za spomenik njegovega dela in truda za osiščane! Hvala mu!

JURKLOSTER.

(Povodenj.)

V nedeljo 8. avgusta popoldne okoli 14. ur je potok Gračnica nenadoma tako na-

rastel, da je prestopil svoje bregove in poplavljal graščinsko in farovško dvorišče, kakor leta 1895. Vail se je čez dvorišče kot deroča reka. Voda je segala moškimi do kolen. Vdrla je v kleti, v cerkev, v farovško kuhinjo, v gozdarjevo in hišnikovo stanovanje. Graščinsko živino in prašiče smo prepeljali v farovške hleve, ki stoje malo višje. Zasebno pot na farovške »Laze« je voda odnesla tik do graščinskega zidu. Le kameniti most je zdržal siloviti naval. Farovski travnik je poplavlila in zapustila veliko grobljo na njem. V Grahoti je odnesla kos okrajne ceste in podrla most pri Štantu. Vožnja na Rimske toplice je ustavljena za dalj časa.

PREŽGANJE.

Naš orlovski odsek priredi 12. septembra loterijo v korist zgradbi društvenega doma. Za mal denar 2 Din lahko zadeneš lepo pitano ovco, seženj bukovih drv, uro budilko, kuretino, zajce itd. itd., saj nudi loterija 300 dobitkov. V domači, kakor tudi v sosednjih župnijah naj ne bo nikogar, ki bi ne kupil vsaj pet srečk. Srečke, ki so le po 2 Din vam prinese fantje ali dekleta na dom. Kdor jih ne bi dobil, naj se obrne na orlovski odsek Prežganje. Izžrebane številke objavimo v »Domoljubu«.

BEGUNJE NA GORENJSKEM.

Kako malo omike je pri naših demokratih! Naj navedem en dokaz. Orlovski plakati jih strašno bodejo v oči, zato jim je usojeno k večjemu enodnevno življenje, med tem, ko se naši ljudje ne brigajo za demokratske plakate in jih puste, da vise na zidu še več tednov po izvršeni prireditvi. Pred kratkim sta bila hkrati nalepljena dva plakata, med tema eden orlovski. Ko je tega videl neki demokrat, se je zadril: Ta je farški, strgajmo ga! — Tako se je tudi zgodilo: orlovski je bil še isti dan čez pol pretrgan, med tem ko je drugi poleg njega še dolgo ostal nepoškodovan. Demokrati pravijo, da je tega veter kriv. Ta veter je res čuden! — Ob nedeljah se sliši med deseto mašo v šoli škripanje s tamburicami. Vrše se vaje in sicer isti čas, ko bi se morala dati mladini prilika, da gre v cerkev. Taka je liberalna izobrazba!

IZ NOVOMEŠKE OKOLICE.

Vsakomur so znane žalostne razmere kmečkega življenja in groza navdaja človeka, kaj bo, ko bodo grozni davki in za kmečke potrebščine neznosna draginja privedli kmata do popolne katastrofe. Vse mora kmet drago plačati, prodati pa še ceno ne more. Vino, ki je pri nas glavni pridelek, s katerim se je včasih kmet kaj opomogel, nima sedaj nobene cene. A glej čudo! Kakor hitro je v gostilničarjevi kleti, ima dragoceno vrednost. V nekaterih krajih cvete v tem popolno odušenje in nihče se ne zmeni za to. Bil sem slučajno zadnjo nedeljo v P., in vstopil sem v malo gostilno, da sem se malo okrepčal; za menoj je prišlo še nekaj domačih fantov, ki so prišli h kozarcu vina. A vino se toči po 48 K, pa neobgna kakšne kvalitete. In sedaj pa pomislite: par ur od te fare v Beli krajini ga plača gostilničar po 10 do 18 K, kvečjemu po 20 K liter, torej ga takorekoč od kmata zvali v svojo

PRSTANI

F. ČUDEN
Prešernova ulica štev. 1

klet in takoj ima trikratno kupno ceno. Že res, da so davki in dac na vino, ali tako visoki pa tudi niso. Res sem v Kočevju pil vino po 50 K, a veliko boljše, in treba pomisliti: tje pride vino potom vinskih trgovcev in imajo že ti dobiček, draga vožnja, poleg tega pa tisti, ki ga toči, večinoma le od te obrti živi in je še z ozirom na kvaliteto veliko ceneje kot pri nas, vsaj v omenjenem kraju. V Novem mestu, kjer je večja konkurenca, ga večina toči po 40 K in še to je preveč.

d »Brezalkoholna Produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/VI, pošlje vsakemu naročniku »Domoljuba« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Storklje in mačke v boju.

Na strehi kmečke hiše blizu Hanovera v Nemčiji se že več let nahaja gnezdo štokrlje. Strehe se dotika tudi streha drvarnice. Oni dan pa je mačka zlezla na streho ter se vlegla v staro štokrljino gnezdo na katero je ravno solnce sijalo. V tem sta prihrčala štokrlja in štokrljež. Ona je parkrat v zraku obkrožila gnezdo ter se nato vsedla na rob, mačka se ni nič zmešala. On pa je krožil nad gnezdom. Kar se začelo na ležečo mačko v gnezdu. Mačka je zamijavkala, visoko poskočila, se takoj zopet potuhnila, se s kremplji branila pred napadi in sicer tako, da je vedno skušala pticu spraskati oči. Zdaj je še štokrlja posegla v boj. Kmalu sta dolgokljuneža mačko vlekla iz gnezda. Ta se je seveda drla na vse pretege. Stari maček skoči ter se vrže štokrlježu na vrat. Pričneta se bojevati na življenje in smrt. Maček praska in grize, štokrljež obdelava mačka s kljunom in s kremplji, končno se zvalita oba na spodnjo streho. Tu ga je maček spustil ter letel nazaj mački na pomoč, pa je ni bilo več nikjer. Štokrlja pa je sedela v gnezdu. Maček se je zopet pogljal nad štokrlježa a ta je raje odrčal, da maček ni mogel za njim. Oba sta krvavela iz več ran. Štokrlja se ni ganila iz gnezda do tretjega dne — mačka pa je bila ob eno oko.

»Moja žena se potaplja, tisoč dinarjev onemu, ki jo reši,« je vpil neki gospod ob morskem bregu. Star ribič je skočil v vodo ter ženo kmalu privlekel na suho. Potem pa je hotel imeti obljubljeno nagrado. Ta pa mu pravi: »Ko sem ponujal nagrado, sem bil mnenja, da je moja žena, ki se potaplja. Pa sem se zmotil, ker je le mati moje žene.«

Ribič je zategnil obraz ter pomilujoče rekel: »Oprostite, jaz tudi nisem vedel; koliko pa sem vam dolžan?«

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačvine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10
6^a

Patrick A. Seehan:

Nodlag.

Povest irskega dekleta.

»Kaj?«

»Prosim te, pojdi in poglej včasih k moji materi in misli name, kadar bom daleč. Morda — a na to ni vredno misliti! Poglej včasih k njej, Norah, in ji sporoči, ali ji boš sporočila, Norah? Ali ji boš sporočila?«

»Kaj naj ji sporočim?«

»Prosim te, sporoči ji, sem zajecal, »sporoči ji —«

Tu sem utihnil in za ves svet bi ne bil mogel nadaljevati.

»Tedad zbogom in Bog te blagoslovi!«

Obrnil sem se, ji podal roko, jo naglo izpustil in odšel.

Komaj sem stopil nekaj korakov, je zaklicala za menoj:

»Tedi!«

Obrnil sem se in jo pogledal. Stala je v svoji nedeljski obleki tam pod cvetočim glogom in polna luč zahajajočega solca se ji je razlivala po obrazu in laseh. Roke je bila sklenila in povescila. Nisem si je upal dalje gledati, kajti skočil bi bil nazaj in kljuboval svetu in hudiču z njo. Zamahnil sem ji z roko v slovo. Takrat sem zadnjikrat videl obraz, ki me je zasledoval vsa ta leta — obraz Nore Curtin.

»Grom in strela!« sem vzkliknil, pa ne prav za prav tega, temveč nekaj bolj krepkega. »Kaj ste rekli, človek božji?«

»Skočil sem bil s stola in stopil preden!«

»Norah Curtin!« je dejal, malo vznemirjen zaradi mojega razburjenja.

»Odkod?«

»Iz Glenanaara ali, če hočete, iz Ballinslea,« je odgovoril. »Ali se spominjate, kako sem se branil Vaše postrežnice iz Glenanaara?«

»Toda, moj dragi, to je res Norah Curtin in po bližnjici in od Vas do nje več kot dvajset korakov.«

»Tedad,« je rekel in vstal, »jo grem takoj iskat.«

»Ah, ne hodite,« sem vzkliknil in ga porinil nazaj na stol. »Ali hočete ženo tako presenetiti?«

On se je zelo razburil.

»Gospod župnik,« je dejal z mirnejšim glasom, »poslušajte me samo še en trenutek!«

On je govoril, jaz pa sem premišljeval, kaj bi kazalo storiti. Vedel sem, da vidi pred seboj podobo dekleta pod glogom v zahajajočem solcu in vse drugo, kar je lastno mladosti in lepoti. Vedel sem tudi, da sta čas in bridkost vse izpremenila in da se leta z vsemi pritisklinami niti temu zvestemu srcu ne bodo zdela tako prikupljiva, kakršna jih je zasanjala. Toda to je bila sijajna priložnost za dobro ženo, za katero sem se začel sedaj še bolj zanimati, in za njena dva ljubezniva otroka, katerih prihodnost je bila tako težka in negotova. Te priložnosti ni smela zamuditi. Vedel sem, da bo zelo lahko razočaran, toda ta strah mi je ginil, ko sem ga poslušal.

Omočil si je ustnice in nadaljeval:

»Glejte, gospod župnik, to je tako: S seboj v pregnanstvo sem vzel dve ženski sliki — eno, katero sem ljubil in razžalil, drugo, katero sem ljubil, a je nisem mogel žrtvovati celo v svoj lastni blagor. Ti dve sliki sta me zasledovali četrto stoletje, ko sem bival v tujini; in če pravim, sta me zasledovali, hočem reči, da sem ju vedno videl v duši — kadar sem bodel in včasih tudi, kadar sem spal. Od začetka, ko sem se

5

boril za delo in živel v bedi, sta sliki večkrat obledeli. A pozneje, ko se mi je začela sreča smehljati, sta bolj oživel kot kdaj poprej. Ko mi ponoči ni hotel spanec na oči, kar se je čisto godilo, ker sem bil preutrujen, da bi mogel zaspiti, sem ju videl, eno ob desni, drugo ob levi — mater vedno, kako s staro kretnjo prisluškuje, kot da jo iz daljave kliče glas, in vedel sem, da hoče čuti moj glas; in ob levici Noro, vedno tako, kakršno sem jo videl v plavi obleki in v zahajajočem solcu pod glogom. Ko sem kesneje začel kupičiti zlato in si mazati roke in obleko z rumenim blatom, sem si govoril, da ga cenim le zaradi njiju. Zaradi njiju sem ga hotel zbirati in hraniti in se lepega dne vrniti in — tu sem se ustrašil bodočnosti in si nisem upal dvigniti zastora. Nato sem nekoga dne izvedel, da mi je mati umrla in ostala mi je samo še ena slika, ki je postala še živahnjša ravno zato, ker je bila sama in edina. Ona me je varovala sirove družine, slabega življenja in tisočeri izkušnjav, ki nadlegujejo mladega človeka tam, kjer besne vse ljudske strasti in kjer jih ne brzda ne človeški zakon in ne strah božji.

»Ko Vam je umrla mati,« sem ga prekinil, »bi bili morali takoj poklicati Noro in se z njo poročiti.«

»Samo iz enega vzroka nisem tega storil,« je odgovoril. »Vi veste in boste razumeli, kako je počasi v nemirnem, novem življenju izginjala bojazen, da bi me spoznali in da bi me zopet nasledoval strah moje sramote; tako sem skoro na to pozabil in že začel misliti, da je Norah imela prav in da bi bil moral ubogati njen nasvet, ko se je zgodilo nekaj strašnega, kar je vzbudilo v meni vso prejšnjo bojazen in me bolj odganjalo od vseh obljubljenih mest kot kdaj poprej. Spoznal sem, kako majhen je svet in kako zaman upam, da se bom kdaj rešil strašne nadloge, ki me bo spremljala do groba.«

XXXIV. poglavje.

Prikazen zopet siraši.

»To se je zgodilo tako. Življenje na zahodu je še vedno precej divje, a tedaj je bilo še veliko bolj, ko sem prišel tja jaz kot nezrel in neizkušen mladenič, bede vaju, toda nasilja ne. Čisto drugače je, če človeka pograbi, ga vržejo po dolgem na travo in mu nastavijo mrzlo cev na čelo s prstom na sprožljaju. Vse to se je tam dogajalo, ker ni bilo ne zakonov, ne sodnih preiskav, ne porotnikov, ne sodnikov. Naenkrat ste slišali, da nekaj hočejo od vas, in takoj nato ste začutili zanjko krog vratu ali samokres na čelu. Te reči mi niso bile prav nič všeč in zato sem se ogibal, kolikor se je dalo, onih ljudi ter hodil molče svoja lastna pota. — Vendar sem včasih moral naleteti nanje v gostilni, rudokopih, prerijah ali na snežnih poljih. To so bili divji možje in vsak je imel precej zgodovine za seboj, toda med njimi so vladali čudni zakoni o časti. Pravica do rudokopa, ki ste si ga prilastili, jim je bila sveta, dokler je niste prodali ali se ji odrekli. Vaš mali kup zlata je bil tako varen kakor v kaki angleški banki. Treba vam je bilo le reči:

»Bill ali Jake, tukajle imam za tri tisoč dolarjev prahu in zrn. Shrani mi, dokler se ne vrnem.«

In če bi se šest mesecev ali eno leto ne vrnili, bi vam premoženje še vedno hranil. Kdor bi prelomil te častne zakone, bi to plačal s smrtjo.

Zgodilo se je torej neko noč v Nevadi, kjer so bili odkrili srebrno rudo in so ljudje hitro bogateli, da sem sedel med temi obupanimi zločinci pri ognju. Bila je mrzla noč in mi smo se tesno stiskali krog polen, ki so gorela z velikanskim plamenom, preden smo se poskrili po svojih kolibah. Steklenica je hodila od roke do roke in marsikateri je bil že precej glasan. Velik, močan mož, ki je sedel na moji desni, je pa mirno kadil ter le redko pil in še tedaj zmerno.

Razno.

Prenos krvi. V bolnišnici »Regina Elena« v Trstu so te dni prvič prenesli kri. Dva na težkih opeklinah obolela sta jo potrebovala. Za eno ga bolnika je dal kri bolniški zdravnik dr. Franceschi, 300 gramov; za 12 letno Ano Dornik pa njena sestra. Po operaciji sta se počutila oba bolnika takoj bolje.

Trdovraten samomorilec. V Trstu je skočil Al. Toddo s samomorilnim namenom dol na cesto, pa se je ujel v brzojavne žice in se mu ni nič zgodilo. Nato je skočil v Čedadu v reko Natone, pa je prišel na peščenno sipino in ni bilo spet nič. Šele tretji poskus mu je prinesel smrt; skočil je pod vlak, in ta ga je zmečkal.

Grozna ječa. Inženier Kolb v Alzaciji je pri izletu v gozdu padel v skrito vojaško zavišico, napravljeno med vojno. Ker se je bil pri padcu zelo poškodoval, ni mogel zlezi ven. 26 dni je bil notri, živila ga je samo voda majhnega studenčka. Ko so ga dobili, je bil suh kot okosje in je trajalo več ur, preden je mogel spregovoriti par besed.

Doktor mlekarstva. Na poljedelski visoki šoli v Reachingu na Angleškem so ustanovili poseben oddelek za mlekarstvo in so vpeljali naslov »doktor mlekarstva vedec«.

Draga znamka. Za svetovno znamko lanskega leta, pettirsko, rdečo, rjavo in violetno, je plačal v Londonu neki nabiralac znamk 22.000 Din.

Za pisalni stroj — eseto. V Londonu je nekdo ukradel pisalni stroj in je dobil za to celo leto zapora. Sodnik je ugotovil, da je dotičnik sedel v ječi, odkar je polnoleten, razen vojnih let. Pri de ven, ukrade, pa gre že spet noter.

Boj med aeroplanom in golobi. Amerikansko letalo in golobi so odleteli ob istem času na 800 kilometrov dolgo pot. Kljub temu, da je letel aeroplan po ovinkih, golobi pa naravnost, je prešel aeroplan vendarle tri minute prej na cilj.

Po 550 letih razpušča no društvo. Streliško društvo v Bergreichensteinu na Češkem se je po 550 letnem obstoju samo prostovoljno razšlo. To je zato, ker bi bilo aind moralo namesto nemškega vpeljati češki poveljni jezik. Ustanovitelj je bilo za časa kralja Karla IV. (1346—1378). Izkazalo se je pri branju mesta v husitskih bojih in v 30 letni vojni.

Mnogi so že bili odšli na svoja trda ležišča, midva sva še vedno kadila in kadila in, kar je dosti čudno, popolnoma molčala. Jaz sem bil tih, ker sem poznal moža. Imenovali so ga Velikega Dina. Iz tega in iz njegovega narečja, ki je bilo polameriško in polnaše, sem sklepal, da je Irec, ki se je pa tukaj že zelo udomačil. Vedel sem, da je pretepač in da je vedno iskal prepira, ki se je zmerom enako končal. Ko so slednjič že skoro vsi bili odšli in je začel ogenj pojemat v rdečo žerjavico in bel pepel, sem se, ves trd, vzdignil in dejal:

„Menim, da bo najbolje, če se zdaj spraviva spat.“

On je odgovoril mrko:

„Sedi, mladeč. Pogovarjal bi s rad s teboj.“

„Pa ste od zlodja mnogo časa rabili, preden ste se tega domislili,“ sem rekel veselo. „Menil sem že, da ste kveker ali kip.“

Toda sedel sem vendarle.

„Ti si menda Irec?“ je slednjič vprašal. „Tudi jaz sem odtam. Iz katerega kraja pa si?“

Obrnil se je k meni in tako blizu nagnil svoj obraz k mojemu, da sem začutil njegovo sapo, ter tako ostro uprl svoje oči vame, kakor bi mi hotel v dušo pogledati.

Otroška pravljica.

Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

XXXII.

Storžku zrastejo oslovski ušesa in potem postane pravi osel in začne rigati.

Presenečenje? Kakšno je bilo?

Jaz sam vam povem. Dragi moji čitateljčki: presenečenje je bilo, ko se je Storžek zbudil in se je hotel popraskati po glavi, a je zapazil...

»O mene revežu, o mene revežu!«

Uganite, kaj je zapazil?

Zapazil je v svoje največje začudenje, da so mu rastle več kot ped dolga ušesa.

Saj veste: dondek je imel sicer že od rojstva ušesa, micena, tako micena ušesa, da se s prostim česom niso niti videla! Misliti si zato morete, kako ostrmel, ko je zapazil svoja ušesa, ki so se mu čez oči tako podaljšala...

Hitro je šel, da bi poiskal ogledalo, a ker ga ni obil, je napolnil lavor z vodo in ko se je pogledal

vanjo, je videl, česar ne bi želel nikdar videti: videl je namreč svojo podobo, ozaljšano s sijajnim parom oslovskih ušes.

Mislite si sami žalost, sramota in obup ubogega Storžka.

Začel je jokati, cviliti, tolči z glavo ob zid, a čimbolj je obupaval, tembolj kosmata so postajala ušesa proti vrhu.

Na ta šum in predirljive klice je vstopila v sobo lepa marmotica, ki je stanovala v zgornjem nadstropju; ko je videla dondka v taki besnosti, ga je vprašala z izklesano besedo:

Kaj ti je, dragi podsobar?

»Bolan sem, Marmotica moja, zelo bolan in bolezen je taka, da me je kar strah!... Se razumeš kaj na utripanje žile?«

»Malce.«

»Poslušaj tedaj, če bi imel slučajno mrzlico.«

Marmotica je dvignila desno tačko in ko je ugotovila, kako bije Storžku žila, in vzdihnila in rekla:

»Prijatelj moj, jako mi je žal, da ti moram povedati slabo vest!...«

»Bi bila?«

»Grožno grdo mrzlico imaš!«

»Kaka mrzlica je to?«

»Oslovska.«

»Take mrzlice ne razumem!« je odgovoril dondek, ki jo je še predobro razumel.

»Potem ti jo razložim,« je pristavila Marmotica.

»Vedi tedaj, da tekom dveh ali treh ur ne boš več ne dondek ne deček...«

»Kaj pa bom?«

»Tekom dveh ali treh ur boš pravi pravcati osel, kot so osli, ki jih jasejo Čičke, ko tvorijo ž njimi mleko v Trst...«

»O mene revežu, o mene revežu!« je zatulil Storžek in se grabil za obe ušesi z obema rokama in jih je besen vlek in mečkal, kot bi bila ušesa koga drugega.

»Dragi moj,« je povzela Marmotica, da bi ga potolažila, »kaj hočeš? Tako ti je usojeno. Tako je pisano v zakonih pameti: Vsi malopridni otroci, ki ne marajo za knjige, šolo in učitelje in samo preigravo svoje dneve ob igračah in zabavah, postanejo prej ali slej osli.«

»Ali je pravzares tako?« je ihteč vprašal dondek.

»Tako je in nič drugače! In zdaj je jok zaman. Moral bi prej misliti!«

»Saj nisem jaz kriv. Kriv je, verjemi, Marmotica, kriv je Kodelja.«

»Kdo je ta Kodelja?«

»Moj sošolec. Jaz sem se hotel vrniti domov, jaz sem hotel biti ubogljiv, jaz sem se hotel učiti in biti priden... a Kodelja mi je rekel: »Kaj bi se mučil in učil, kaj bi hodil v šolo? Pojdi rajši z mano v Igriško, tam se ne bomo več učili, tam se bomo kratkočasili od jutra do večera in bomo veseli.«

»In zakaj si poslušal nasvet tega lažiprijatelja, tega malopridnega tovariša?«

»Zakaj? ... Zato, Marmotica moja, ker sem lutek in nimam razsodnosti... in ne srca. O, če bi imel troho srca, ne bi bil nikdar zapustil dobre Sojke, ki me je imela rada liki mama in je napravila toliko zame! Sedaj ne bi bil več dondek... bil bi otrok kot so drugi!... O, če srečam Kodeljo... gorje mu! Povem mu jih, da ne bo vedel, kam pogledati!...«

In hotel je oditi, a ko je bil na pragu, se je spomnil, da ima oslovski ušesa in sramujoč se, da bi se tak pokazal na cesti — kaj si je izmislil? Vzel je veliko bombažasto čepico, si jo del na glavo in jo potegnil čez ušesa prav do konec nosa.

(Nadaljevanje.)

Zenske iznajditeljice. Lani je plačalo na Angleskem 608 žensk patente za iznajdbe, l. 1924. jih je bilo 403.

Delfina nenavadne velikosti so ujeli v Italiji. Bil je čez 2 metra dolg, tehtal je pa okoli 300 kg. Ribiči delfina ne marajo, ker se rad zaleti v mreže, polne rib, in jih raztrga.

Znižanje armade v Belgiji. Belgijci bodo svojo armado znižali spet za 5000 mož in bo število odslužilo samo še 44.000 mož. Okoli in okoli obdajajo Belgijo močni sosedi in ne more imeti Belgija tako velike armade, da bi se mogla uspešno braniti. Zato jo kar naprej znižuje. Isto so naredile Daneka, Norveška in Švedska, kjer sploh skoraj nobene armade nimajo več. Koliko prihranijo s tem za druge namene, za šole, bolnišnice, za ceste, mostove itd. Zakaj niso vsi tako pametni!

Žalostna zgodba. V Skiernievcu na Poljskem je delalo 25 dijakov maturo, napravilo jo je samo 6 maturantov. Oni ki so padli, so najeli čoln, so se peljali do najgobje točke bližnjega jezera in so skočili noter. Na bregu so gledali ribiči, kaj se vrši. Hitro so prihiteli, 9 so jih rešili, 10 jih pa niso mogli; z rokami in nogami so bili skupaj zvezani in so takoj utonili.

Davek na mačke. Angleški finančni minister dobiva neprestano dopise, naj vpelje davek na mačke. Ta davek bi bila najboljša naredba, da se varuje življenje ptic.

Povedenjska bolezen. V nekaterih okrajih povodnji na Nemškem je naenkrat nastopila nova bolezen. Mrzlica te začne tresti, glava te boli, v križu in po udih te boli. Mrzlica traja večnoma samo par dni, se sicer včasih malo povrne, a ne več tako močno. Po bolezni morejo bolniki spet lahko delati, smrtnih slučajev doslej ni bilo. Bolezen povzroča najbrž žuželka, ki dobi svoje življenske pogoje v talnem rastlinstvu poplavljenih krajev. Zbolele so samo osebe, ki so delale na poplavljenih travnikih. Nekaj podobnega so opazovali že leta 1903. in so bolezen imenovali »blatno mrzlico«.

Vročina. V Newyorku je bilo zadnjič enkrat tako vroče, da je kazal toplotomer še o polnoči 85° Celzija. V dveh največjih kopališčih, Coney Island in Long Beach je bilo tisti dan 850 tisoč ljudi!

Če dva delata isto ni isto.

Kako vplijejo nekateri svobodomiselci po svojih listih, da je vseh krivic, ki jih prizadevajo Italijani Slovence in Hrvatoma v neodrešenem ozemlju, Vatikan kriv, češ, da se papež nič ne gane za njih pravice, kakor da bi papež res ne bil spregovoril še prav nobene besede v prilog zatiranim narodom in bi bil njegov prvi posel reševati politična vprašanja. Nič pa ne marajo vedeti ti svobodomiselni listi, da so uprav svobodomiselni voditelji naše zunanje politike v Belgradu podpisali sami vse one dogovore, po katerih stiskajo Italijani naše zaslužjene brate in jim ni nič mar, da so ti voditelji v neprestanih tesnih zvezah z italijanskim diktatorjem Mussolinijem.

Kar je torej šteti papežu za greh, to naj bo svobodomislcem prišteto celo v čednost. Zakaj za narodno delo smatrajo, da na isti krivični način kot Italijani zatirajo Slovence in Hrvate v narodnostnem oziru, zatirajo oni katoličane v verskem oziru. Nedavno smo namreč brali v demokratskem listu, ki ga urejajo svobodomiselni državniki Rajić in Jelavić v Belgradu, tale predlog: »Vpelje naj se splošen, normativni verski pouk, enak za vse učence, pa naj bodo te ali one veroizpovedi. Ta občni verski pouk z cizrom na vero, zgodovino in nramnost mora biti obvezen za vse učence, vsaj na gimnaziji. S tem se izognemo poučevanju v različnih veronaukih kot so: pravoslavni, katoliški, protestantski, židovski in mohamedanski. ... Prav tako je treba učiteljske pripravnike poučevati o splošnih verskih pojmih brez ozira na to, katere veroizpovedi je posameznik.«

Proč torej z veronaukom; na njegovo mesto naj pridejo nekateri splošni verski pojmi. Pa kdo naj pove, kateri so ti pojmi?

„Brezdelni troti“.

Ni je stvari, čez katero raje vpijejo svobodomiselni listi kot so cerkveni redovi. Svobodomiselci jim očitajo, da so redovniki lenuhi, troti, ki ne znajo drugega kot pušce za milodare moliti pod nos svojim zapeljanim vernikom. Kako pa je v resnici, nam pričajo naslednje številke: Samo jezuiti imajo nič manj kot 8 univerz in univerzitetnih kolegijev s 5729 slušatelji, 47 visokih šol s 16.269 dijakih, 7413 osnovnih šol s 245.040 učenci, 52 strokovnih šol s 3262 obiskovalci. Skupaj torej imajo 7520 učnih zavodov in 270.304 dijake.

Jezuitski red vzdržuje dalje 6 astronomičnih zvezdarn, upravlja 10 zavodov za gobavce, v katerih je približno 8000 bolnikov, dalje 41 gostišč z 10.839 bolniki, 107 sirotišnic z 11.432 sirotami in 113 sanitetnih postaj.

Pod vodstvom jezuitskih misijonarjev deluje dalje 14 tiskaren, ki izdajajo 49 listov in revij kulturne in znanstvene vsebine v najrazličnejših jezikih. Poleg tega izdajajo nič manj kot 21 listov misijonske vsebine. Vrh tega upravlja jezuiti 46 misijonov med pogani, v katerih je zaposleno 6484 misijonarjev, z drugo besedo vsak os-

mi ali deveti jezuit je misijonar v poganski deželi, vsak peti ali šesti na en ali drug način v službi poganskih misijonov.

Ne redovi, ampak framasoni so zoper omiko in napredek. Priča zato so nam razmere na Francoskem. Ko je pred 20 leti francoska framasonska vlada ločila Cerkev od države, tedaj je na mah zaprla s tem, da je redovnike razgnala, 13 tisoč javnih šol s 540 tisoč učenci, potem 12 tisoč zasebnih šol, med temi 2000 šol za dečke z 200.000 učenci in 10.000 šol za deklice z milijon učenkami. Vrh tega je zaprla brezverska vlada 152 srednjih šol, pozneje pa še 400 šol z 405.000 učenci.

Kako sodijo drugoverci o katoliški spovedi.

Dr. Wolfgang Böhmig, zdravnik za živčevje na visoki šoli v Halle (nekatoličan), trdi, da je spoved katoličanov že čisto iz dušeslovnega stališča največjega pomena. Druge vere, posebej protestantizem, odpovedo pri onih, ki duševno trpijo, ker jih prepuščajo samim sebi. Zakaj spovedi, kot jo imajo katoličani, niti ne nadomesti oni zaupni razgovor, ki ga v takih slučajih mnogi priporočajo za duševno bolne ljudi. Saj ne gre tak razgovor nikdar stvari tako do dna, kot se to godi pri spovedi.

In kaj pravi slavni francoski modroslovec — izpreobrnjeni profesor modroslovja Avguštín Comte o spovedi? »V Florenci,« tako piše ta mož, »sem se seznanil s p. Bernardom. Pri njem sem opravil sveto spoved. In priznati moram, nikdar v življenju še nisem občutil tolikega miru in notrajnega zadovoljstva kot takrat v oni borni meniški celici. Iz njegove roke sem tudi prejel spokorni pas tretjerednikov, na kar sem bolj ponosen kot na svoj knežji naslov. Gospod Bog naj mi odpusti moje grehe in naj mi dodeli milost, da ohranim spokorno obleko tretjerednika neomadeževano do groba.«

Odpor katoličanov v Mehiki.

Mehikanski katoličani se preganjalcem cerkve tiho in mirno, pa odločno upirajo. V mnogih mestih te države nosi zvesto katoliško prebivalstvo žalna oblčila in v Morelii so priredili otroci iz lastnega nagiba spokorno procesijo k glavni cerkvi. Vsi so se udeležili procesije bos. Veliko število ljudstva, zlasti žena, se je pridružilo procesiji. Ko so prišli na trg pred glavno cerkvijo, so žene poklekile in nadaljevale pot v cerkev, tako da so se po kolenih pomikale naprej. Med njimi je bilo veliko žena iz najodličnejše družbe tega mesta. Člani socialističnih in cerkvi sovražnih mestnih oblastev so se nad tem silno jezili, tako da so v obnemogli jezisuvali klečeče žene z nogami in jih na ta način skušali razgnati. Vendar s tem niso ničesar dosegli.

V posameznih slučajih pa tudi katoličanom poide potrpljenje. V Zitacuaro je prišlo med vladnimi vojniki, ki so po večini sami izpušeni kaznjenci, in ljud-

stvom do močnega spopada. Pri tem je ljudstvo ubilo nekega posebno predrznega in divjega stotnika. Vojaki so vsled tega ustrelili nekega meščana, več pa jih ranili in zaprli. Za kazen so oblasti vrgle v ječo duhovnika tega kraja Luis-Cerda, ki pri spopadu sploh ni bil navzoč.

Vzor brezverskega župana.

V majhnem francoskem kraju Boujan-sur-Libron so praznovali prvo sv. obhajilo malih otrok. Po starem lepem običaju so otroci šli belooblečeni z gorečimi svečami v rokah v cerkev. Deklice so imele na glavi vence iz mirt, dečki v gumbnici bele cvetlice. Eden najmanjših dečkov je nesel pred sprevedom okusno okrašeno zastavico. Naenkrat se zakadi med otroke neki možki. Zmerja jih, žali, preklinja kot obseden in jih hoče razgnati. Malemu dečku iztrga zastavico iz rok, zlomi drog, razmeče kose po tleh in jih tepta kot divji v blato. Nato odpre pipo pri vodovodu na cesti in poizkuša otrokom preprečiti dostop v cerkev s tem, da izpusti nanje močne vodne curke. Nekateri stariši so končno pripeljali žandarmerijo, ki je poskrbela, da se je spreved otrok mogel pomakniti v cerkev.

Kdo je bil ta nori junak verske nestrpnosti? Ali je bil blaznež? Ali je bil ropar ali pocestni potepuh? Da in ne. Bil je to Marcel Castaniel, župan tega kraja.

Pismo iz Amerike.

Bridgeport, Ohio, 25. julija 1926.

Ko so pred leti potovali naši rojaki v Ameriko, se je drugim čudno zdelo, da more ali da ima človek toliko poguma, potovati tako daljo preko močnih valov v nepoznano tujo deželo, da si tam poišče srečo in boljšo bodočnost. Ko so se vračali domov iz tujine, smo jih kar gledali in se pogovarjali: »Glej no, Amerikanec je prišel domov,« tako so šle besede od ust do ust. Seveda vsak je bil ogorelega in bledega obraza in vsak se je ločil od domačinov. Postavili so se, nosili so lepe zlate prstane, zlate verižice in ure, obenem pa še nekaj svetlih dolarčkov v žepu, da je bil preskrbljen za en čas; drugi so si pa kupili posestva ali drugo, kakor je bil kdo srečen v tujini. Zato so se nam tudi sline cedile, ko smo gledali Amerikane, ko prihajajo veseli in bogati nazaj v svoj rojstni kraj. Zbrali smo se, dobili potne liste in hajd v Ameriko, tudi mi hočemo imeti zlate prstane in drugo in delati bomo in garali eno leto ali dve — in haš! Potem bomo šli bogati s polno mošnjo dolarjev domov in si bomo kupili to in to in pa še delati nam ne bo treba, ker bomo bogati ali pa bomo vsaj toliko imeli, da bomo premožni Amerikanci — taka je bila naša misel.

Resnica je edina, vsak je svoje sreče kovač, tako pravi pregovor. Veliko je prišlo tujerodcev v to obljubljeno deželo si iskati sreče pred leti in leti. Nekateri so si pomagali, so si postavili svoje domove; nekateri so si prihranili, da so se zopet podali v do-

movino. A drugi? Postali so žrtev v premogovnikih še v mladosti ali so se pohabljili, da niso več za delo in premišlujejo svoja mlada in zdrava leta. Drugi so zopet izgarani od pretežkega dela, katero mora tujec opravljati v tej deželi, da mora v prezgodnji grob in zapustiti vse, kar si je prislužil, ako si je kaj. Eni so pa tudi priseljenci — ne samo Slovenci, ampak tudi drugi narodi — ki so se vdali alkoholizmu, pijančujejo, da pozabijo na svoje v domovini in na sebe in nazadnje še na svoje delo, da potem pridejo ob delo in postanejo žrtev alkoholizma. Posebno sedaj je veliko pijancev, odkar je postala Amerika suha dežela (pred sedmimi leti), ker ljudstvo samo izdeluje in prodaja pijače, recimo žganje, katero je samo enkrat kuhano. To je brezga, v kateri namoči razine in rž, potem pridene nekoliko mila in karbida, kajti karbid pospešuje, da je popreje dobro za kuhanje, ker se boje državnih stražnikov. Nekateri si kupijo lesni alkohol in pridenejo nekoliko vode in barve in »žganje« je v par urah gotovo za prodajo in uporabo. Zato je dandanes toliko žrtev alkohola, ker pijejo strup in se zastrupijo. Posebno v mestih je dosti žrtev.

Rojaki Slovenci so večinoma zaposleni v tovarnah in v premogovnikih; največ jih je v državi Pennsylvaniji, kjer je največ premogovnikov trdega in mehkega premoga. Največ mehkega premoga je okoli Pittsburgha in Johnstowna. Trdi premog se koplje največ okoli Serantona in Forest City, kjer je skoro največ Slovencev (v Forest City imajo svoje podporno društvo sv. Barbare). Dalje so premogovniki tudi v državi Ohio, Indiana, Illinois, Montana in Colorado. Dalje so zaposleni Slovenci po raznih bakrenih rudnikih v Arizoni. Srebrni in zlati rudniki so v Coloradu, Utah in Montani. Največ železne rude se nakoplje v državi Minnesoti, odkoder pošiljajo rudo po celem svetu; ti rudniki so večinoma na Messabarange, kjer so večinoma Slovenci in Fini zaposleni. Delo je v teh rudnikih jako težko, rekel bi, da najtežje delo, kar ga je pod zemljo; Delavcem se tudi pozna, da so najbolj izgarani ljudje in tudi nimajo prave barve, kot bi bili jetični; ali drže se svojega dela, čeprav je jako nevarno. Tako se ubija narod v objubljeni deželi.

Tovarne v Ameriki so vsakovrstne; največ jih je v Clevelandu, Chicagi, Detroitu in Pittsburghu. V njih so zaposleni vsakovrstni narodi, ki delajo za nizko plačo. Navaden delavec si komaj zasluži za vsakdanji kruh. Res je bila enkrat Amerika bogata za naseljence, toda v sedanjem času so pa jako pičli dnevi. Tovarne slabo delajo, premogovniki slabo obratujejo, so slabo postreženi z vozovi in plačo in jim še zmirom utrgujejo na plači. V krajih, v katerih so organizirani delavci pod okriljem »United Mine Workers of America«, so skoro vsi premogovniki zaprti ali pa samo toliko delajo, da družba dobi najemnino za stanovanja, v katerih so nastanjeni rudarji, ki plačujejo za stanovanje po 10 do 15 dolarjev, nekateri plačujejo celo po 20 dolarjev mesečno.

Vidim in slišim Slovence v stari domovini, ki žele iti sem v našo deželo, kjer mislijo, da jih sreča čaka. Ali motijo se;

tukaj je toliko delavcev brez dela, da je joj. Ne morejo dobiti dela, akoravno so izkušeni v delu, so stari delavci, katere že predelavec pozna in ve, da so dobri in izkušeni delavci. Delo je v Ameriki vsepovsodi težko. V Ameriki se ne dobi nič brez potu ali krvavih žuljev. Težko se je privaditi; preden se privadi, začne lezti v starost, delo mu vzame moč in človek začne lezti skupaj in postane zgaran za vse svoje dni. Ni vse zlato, kar se sveti, pravi pregovor, zlato pa je, kateri ima zdrave ude in zdravo telo, akoravno nima v žepu svetlega dolarja.

Ni lepšega kraja, kot je domovina Slovenija, kjer teko lepi, čisti potoki in šume tomnozeleni gozdovi. Ako se Amerikanec vrača v domovino, se mu vse nekako čudno zdi, mirno in tiho, in sveži zrak ga oživi in okrepča in mu da zopet pravo življenje. Ako bi znali, kateri še niso bili v tej deželi, bi nikdar ne mislili na Ameriko, temveč ostali doma v rojstnem kraju, zdravi in čili, brez polomljenih udov.

Feliks Rozina.

Pravoslavne skrbi za lastno vero.

Nedavno so sklicali pravoslavni po dolgih stoletjih zopet splošni cerkveni zbor na goro Athos; toda tak splošni cerkveni zbor ni našel priznanja niti med pravoslavni. O njem piše n. pr. urednik službenega glasila »Glasnik« M. Parenta: »Med tem, ko je večina naših pravoslavnih cerkva brezdelna, sklicujemo občni cerkveni zbor. Toda, dokler ne rešimo ruske cerkve iz rok krutega boljševizma, ne potrebujemo prav nič takega zbora. Če iščemo pravoslavni medsebojnega zedinjenja, potem se mora to zedinjenje osredotočiti edino v tem, da strehimo rešiti rusko cerkev. Pa tudi sicer ne potrebujemo občnega cerkvenega zbora, saj so vsa bistvena vprašanja pravoslavne cerkve rešena v določilih prvih osmih cerkvenih zborov. Prav zato je sklicanje občnega cerkvenega zbora malenkostno vprašanje v primeri z vprašanjem, kako naj rešimo in očuvamo rusko pravoslavno cerkev, da jo ne uniči boljševizem, ali pa, da se ne povrne v katolicizem.«

Meh za smeh.

Gost se je vsedel za mizo ter se vtopil v študiranje jedilnega lista. Potem pravi natakarju: »Tu imate najpreje napitnino, a zdaj mi pa odkrito povejte, kaj mi nasvetujete?« Natakar: »Drugo restavracijo.«

Dva učenca sta klepetala v šoli, nakar ju učitelj vpraša, kaj si imata važnega povedati. »Danes je moj god,« se odreže eden onih dveh. »Kaj pa si dobil za vezilo?« »Lepo skledico.« »Ali je kak napis na njem.« »Da, pridnemu otroku, stoji zapisano.« Sedaj se oglasi drugi: »Tudi moj god je danes.« »Ali si tudi kaj dobil?« »Da, tudi skledico.« »Ali je tudi kaj napisanega?« »Da, kolodvorska restavracija Jesenice.«

Nekje v Sloveniji je moral tako malo priljubljeni davčni urad pobasati svojo kramo in se preseliti v drugo vas istega okraja. Ko so že skoraj vse odpeljali, jo primaha okolu vogala domača godba ondotnega kraja, se pred bivšim davčnim uradom ustavi, stopi v krog ter veselo zaigra — zahvalno pesem.

Železniški čuvaj: »Hej, hej, tu gori se ne sme hoditi.«

Kmetič: »Kaj pa še. Jaz imam vozni listek pa bi se še lahko vozil tu gori ne samo hodil, če ne bi bil vlak zamudil.«

*

Neko amerikkansko damo je zamorska služkinja v začetku tedna prosila za dopust v soboto, češ, da bo šla k pogrebu svojega brata. »Ali je bolan,« vpraša gospa, kako pa moreš tako natančno vedeti dan pogreba? »Oprostite gospa, vendar bom vedela, saj bo v soboto obešen.«

*

Šofer: »To je pa že od sile, jaz sem vendar izurjen šofer. S svojim znanjem o vožnji avtomobila bi napolnil lahko celo knjigo.«

Polica: »S svojo neprevidnostjo pa bolnišnico. Kako se pišete?«

On: »Na kaj pa mislite gospodična Ela?« Ona: »Na prav nič posebnega.« On: »Sem mislil, da ste mislili name.« Ona: »No, saj tudi sem.«

Soseda I.: Kar nič več ni slišati, da bi se pri vas kregali. Ali se zdaj z možem tako dobro razumete?«

Soseda II.: Ne, toda prišla sva nato, da naša dekla prisluškuje. Zato se kregava samo ob nedeljah od 3. do 6. ure, ko gre dekla na sprehod.«

Ječar: »Kakor čujem imate menda strašno hudo ženo.«

Jetnik: »Da res je, toda na srečo pridem od časa do časa sem v kaznilnico na oddih.«

Orožnik (postopaču, ki ga je zalotil pri prosjačenju): »Le urno naprej, greva na sodišče v R. Kaj se pa še obotavljate?«

Postopač (z notesom v roki): »Samo trenotek prosim, da si zabeležim pri kateri hiši sem prenehal, da jih ne bom pozneje še enkrat nadlegoval.«

Mlad gospod si je ogledoval sobo kamor se je nameraval naseliti. Sicer je prav zadovoljen, le preproge se mu zdijo nekako mrtve. »Le počakajte večera,« pravi ravno z kovčgom odhajajoči prejšnji stanovalc »bodo že oživele.«

*

Gospa Kovačeva je bila povabljenja na kavo, kamor je šla s svojim 6 letnim sinčkom. Ko je bilo klepetanje v polnem teku, se oglasi sinček: »Mama, pogledaj, tamle na zidu je stenica.« »Pst, tiho bodi, to ni stenica, to je žebelj.« Fant je še venomer gledal tja ter čez nekaj časa zavpije: »Mama pogledaj, žebelj leze naprej.«

Edino najboljši šivalni stroji in kolosa
za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca
Gritzner, Adler
Najnižje cene! Tudi na obroke!
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Pouk v voženju brezplačno.
Večletna garancija.

Izkoriščajte svoje pridelke

in nabavite si
pravočasno

bakren kotel
za žganjekuho

močno in solidno
izdelan pri trvdki

Jugometalija

Liubljana
Kolodvorska ulica 41
v bližini glavn. kolodvora

Ugodno prodam: 2 BENCIN MOTOR-
JA 8 HP in 10-12
HP, ležeča. En 4 cilindski motor, 50 HP. Cirkul-
arka na vozu s 3 HP motorjem, eno diktenhobel-
mašino. — M. Kastelic, Ljubljana, Za Gradom 3.

Sadne mline izdeluje po 320 Din
izdeluje po 320 Din
IGNACIJ MOSTAR (pri
Rakovniku). Galjeva št. 16 — Ljubljana. 5475

Zlatnike v »ZLATOROG« TERPENTINOVEM
MILU na našle dalje sledeče osebe:
Rozalija Zajc, Veliki Obrež, p. Dobova, Marjeta
Štirn, Praprotna Polica, Kati Robič, Buševac, Jos.
Škafar, Beltinci, Elizabeta Mogu, Mozirje, Mici
Mertol, Višnja gora, Lucija Bovha, Zegar 30, po-
šta Planina, Rozika Rizner, Podgradje pri Ljuto-
meru, Angela Glažer, Stara vas pri Velenju, Mar-
gareta Ačko, Tezno-Maribor, Hermina Ivatič,
Videm, Lučmila Rac, Zagreb, Ciglan, grad. ku-
ča, Slavko Ferderber, Ogulin, Gjurdjica Narančič,
Kutina, Ana Tomac, Delnice št. 258, Franjo Ber-
ković, rač. svet. v pokoji, Banja luka.

Peter: »Oče tale račun pa ne znam.
Učitelj nam je rekel, da naj poiščemo deli-
telj«.

»Oče: »Kaj, ali ga še sedaj niso našli?
Saj so ga že takrat iskali ko sem še jaz v
šolo hodil.«

Tast (trgovec) zetu: »Seveda, zdaj, ko
ste doto moje hčere napravili, mi hočete
še hčer vrniti. Ne, ne, moj častiti zet, ne bo
nič, prazne vreče se pri meni ne spreje-
majo nazaj.«

ZAHVALA.

Vaem, ki so ob prežgodnji smrti našega iskreno
ljubljenega in nepozabnega sina in brata

Staneta Bašca

izkazali svoje tolažilno sočutje, darovali krasno cvet-
je in spremili draga pokojnika na njegovi poslednji
poti, izrekamo najpričnejšo zahvalo. — Posebno hva-
ležnost dolgujemo vaščanom - Bašljanom za prvo po-
moč, fantom in dekletom za krasno cvetje.
Iskrena Vam hvala!

Preddvor, dne 15. avgusta 1926.

Globoko žalujoča rodbina BAŠCA.

Mesto ORGANISTA in CERKVENIKA

se razpisuje v Svibnem pri Radečah. 5460

2 šivalna stroja prodam: krojaškega
Gritzner, nov, priprav.
tudi za šivilje, za 11.000 K, in Pfaff, veliki, malo
rabljen, za 12.000 K. Ne zamudite prilike! Janko
Čemažar, krojač, Javorje 12, Poljane n. Šk. Loko.

**Avzug Jeglič — RADEČE PRI ZIDA-
NEM MOSTU**

nudi vsakovrstno USNJE, čevlje lastnega izdelka
in čevljarske potrebščine po najnižjih cenah. —
Prepričajte se! Prepričajte se!

Hrastov okrogel LES

tudi CELE PARCELE ali GOZDOVE, KUPUJE
»ZORA« d. z o. z v Črnomlju. 1537

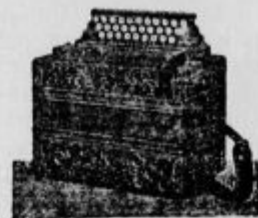
Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine
je brezdvomno

»MASTIN«

ki pospešuje rast, odebilitv in omastitev domače.
posebno kladne živine. Jasen dokaz neprecenljive
vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma!
Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA
TRNKOCZY (zrav. rotočva), Ljubljana, Mestni trg 4

Hiša št. 8, in zraven vrt, v Podtabru, župnija
Podbrezje na Gorenjskem, naprodaj.
- Javna dražba bo meseca oktobra 1926. 5514

Nov izum harmonike!

Patent!

Precizna!

Novost!

Cena!

Svetovnoznana LUBAS-ova harmonika

v najnovejši izvršitvi in konstrukciji.

Klavijatura: Lastni patent, precizna, lahka, nepo-
dušna konstrukcija.

Zvočni nastavek: Najnovejša italico menzura z veli-
kimi švedskimi jeklenimi jeziki in zelo široko
nakladdo. Najmočnejši helikon-basi.

Okovi: Močna novorebrna pločevina, gravirana po
najnovejši metodi in ponikljana, veeleganina.
Delo in izvršitev: Za najbolj eksaktno in najboljšo
delo jamči že mnogo let naše ime, ker se dela
le z najbolj izurjenimi delavci.

Cena: moremo vsled najmodernejših opreme in za
delo najbolj sposobnih strojev, kakor tudi z
racionalnim delom globoko znižati in kljub temu
dobaviti prvovrsten instrument.

3 vrstna, 2 glasna Din 1840,-, 3 glasna Din 1930,-
4 " 2 " " 2080,-, 3 " " 2160,-
Krajnja 3 " 2 " " 2000,-, 3 " " 2300,-
Kromatične uglašene harmonike, 43 tipk " 2200,-

Ne dajte se vplivati po malih izdelovalcih in kupite
lo pri izkušenem strokovnjaku.

Cenike s sliko dobite proti vpslatvi 10 Din v
bankovcih ali pisemskih znamkah pri največji
avstrijski izdelovalnici harmonik

FRANC LUBAS & SIN

Celovec-Klagenfurt, St. Velterstrasse 36

Suhe gobe, laneno seme in kumino

kupuje po najvišjih dnevnih cenah FRAN PO-
GACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 5554

Advokat dr. FRANCE LOKAR

vljudno naznanja, da je

otvoril odvetniško pisarno

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 13 (za sodiščem)

Zadružna gospodarska banka d. d.

Tel. št. 57, 979 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo
št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Podružnice: Celje, Džakovo, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000,-, vloge nad Din 250.000.000,-.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje
tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Prodaja srečk Državne razredne loterije.